

טרפה ובוזא לא תלינן לא בידא דטבחא ולא בשו"ת
דבר כיון דצריך בדיקה מדינא וטרפה :

סי' ס"א. ונדין הוצעה היוצאת מן הריאה.
הנה ודאי מי שירצה להחמיר

לגמרי אין מוחיחין אותו אבל מי שריצה להקל
יעשה כאשר כתבתי בספרי דיקנח הדם ויתורר ולנפח

הריאה היטב ויבדוק שנתי בפושרין אם תבצבץ עתה
טרפה אבל אם לא תבצבץ גם עתה היא כשרה :

סי' ס"ב. ונדין סרכא על הקמט שמשמשין
על הקמט עד שנחמלא הקמט.

הנה זה ודאי טרפה מטעם חר"ל ולא מבעיא
לפמ"ש ר"מ שבודקין בפושרין טרם השוואת הקמט

ודאי טרפה כמ"ש ר"מ כיון שהשוואת הקמט
כהני לומר דגם בחי"ה היה כן הבהמה וא"כ הרי

יש חשש דלמא בשעה שהיתה מלאה אם ה' מנפח
ה' נקרע הקרום וטרפה ממ"נ אם נלך בתר השתא

הוי חר"ל ואם בתר כשתמלאה דלמא אז ה'
מבצבץ רק אף גם אם ה' בודקין בפושרין אחר

שנחמלאה נמי טרפה מטעם שכתבתי בחבורי. ופ"ש
ר"מ ליישב ק"ו השאל' ר"מ למה באטום מהני מיעוץ

ומשמוש להחזירו וכתב ר"מ ליישב עפ"ד ח"ב"ש
שכתב לחלק בין אטום לצמקה למה באטום מהני

משמוש ובצמקה ל"מ יפה אמר. ובדין שלא להתחיל
קליפת הסרכא ממקום אחר ודאי הדין כמ"ש בספרי:

סי' ס"ג. שא"ב בסרכא דעברה ע"י קליפה
הנהוג בזמנינו ואחר הסרת

הסרכא ה' במקומה נקב ומורנא בה : תשובה.
כבר ידעתי משאלה זו וכבר השבתי לך מאהליב

לעיל סי' שפ"ט שהוא טרפה וטעמא דידי הוי חדא
דנראה דאף הסוברים דכשר בדיעבד בלי בדיקת

פושרין היינו רק במיעוץ ממש המפורש בפוסקים
אבל בקליפה שנהוג בזמנינו יודה דהבדקי בפושרין

הוי מדינא ודי לנו בקולא אחת בקליפ' ולא נצרך
עוד קולא שני שלא להצטרך הבדיקה בדיעבד ועוד

כתבנו דהמורנא לומר דאחר שחיסה פירש אינו
ודאי רק תלוי קולא וא"כ תינח בלי סרכא אבל

ע"י סרכא כיון דאין סרכא בלי נקב הוי יותר
הוכחה דהנקב מכת הסרכא ולא מכת המורנא

ואף דיש פוסקים שהביא ר"מ דהוי חזקה דלאחר
שחיסה פירש זה אינו מועיל חדא דהוא נגד הכלל

שכתבו הראשונים דאין סרכא בלי נקב אי"כ הוי
נמי עכ"פ חזקה ואפשר דעדיף ממורנא לשיטת

הפוסקים דאין סרכא בלי נקב וזה עדיף מחזקה
ונת

סרכא שלא כסדרן מאונא עליונה לשומן הלב והי'
תחת מקום הסרכא ממש באונא עליונה נקב ובו

תולעת והסרכא ה' עולה קצת בנפיחה. ועברה
הסרכא ע"י מיעוץ ומשמוש הנהוג עתה ולא ה'

באפשרי לבדוק בנפיחה ורוק והטרפתו וכו'. יפה
דן ויפה הורה כי הוא טרפות גמורה ואני מוסיף

על דבריו כי לא מבעיא אם ה' רק חד מורנא
ודאי לא תלינן דלאחר שחיסה פירש רק דעת

האחרונים דשלשה בעינן ואני הקלתי יותר וכתבתי
דדי בב' אך עכ"פ ב' בעינן אבל חד לא מהני

לתלותו דלאחר שחיסה פירש ועוד אף אם ה' עוד
ב' ונ' כן לא מהני בזה דאטו אנן ידעינן בבירור

שנקב זה נעשה אחר שחיסה הרי אפשר דתולעים
הללו מקודם שמתה עשו הנקבים מחיים רק טעם

ההיתר הוי דקיי"ל תולין במצוי אף להקל וכיון
דמצוי הוא תולין להקל א"כ זה הוי רק אם ליכא

הוכחה אחרת להיפוך אבל אם איכא הוכחה אחרת
דהוי עליו סרכא וקיי"ל אין סרכא בלי נקב א"כ

הי הסרכא מעיד דהנקב נעשה מחיים והסרכא
הוי יותר עדות מן מה שתולין במצוי להקל ואף

אם שקולין הם הדר חר"ל ספק תורה ולחמרא
ובספק בזה לא שייך לומר שנשחטה הותרה כמו

כל ספק טרפות ובפרט דהסרכא הוי עדות יותר
דהוי מחיים ממה שנתלה דאחר שחיסה פירש ומה

גם כיון דלא אפשר בבדיקת פושרין ובמיעוץ שלנו
דהוי רק קליפה והבדיקה בפושרין חיובא מדינא

כך ודאי דטרפה :

סי' ס'. שא"ב בעינן שה' על הריאה מגבה
על אונא אחת קרום אחר

לבן והי' אדוק היטב לקרומי הריאה ובתוך משך
ושטח הקרום ה' מתפצל פצלות לבנות כמו חטין

בגנים מקצה לקצה ונקרא בלשוננו וייגר או שטערן
וקלפו הקרום מעל הריאה והריאה היתה במקום

הזה ספנות ורכות שקורין שטר ואחר הקליפ' בדקו
ברוק ובצבץ שם ויש אומרים שמתחת שהכה ביד

על הריאה שתעלה בנפיחה או שנפח בחזק ולכן
בצבץ : תשובה. הנה כבר ראה ר"מ דברנו בחבורי

באיזה מקומות והעיקר אצלי דקרום זה דינו כדין
סרכא ואם הוא באונא אחת ראשה וסופה או שהוא

באונא דינה כדין סרכא ממש ואם הוא על גגד
לאונא דינה כדין סרכא ממש ואם הוא על גגד

ודאי טרפה ולא מהני לה בדיקה ואם אינה על
גגד אז צריך בדיקה כדין סרכא של"כ ואם מבצבץ

וגם אם הוא רק חזקה מ"מ חזקה נגד חזקה והוא גמי לחומרא ועוד דהוי ס"ס לאיטורא דלמא כהסבורים דהבדיקה בפושרין בסרכא הוי חיובא מדינא ואת"ל מדינא אולי כהפוסקים דלמא הבדיקה בפושרין מדינא אולי כהפוסקים דלמא במורנא הוי רק תלי' לקולא ולא חזקה ושוב כאן הוי חזקה להיפוך מן הסרכא ובפרט בקליפה שלגו לתלות במעשה דרייגוס והנזק הוי מכה המורנא תרי קולי לא מקלינן באיטור תורה ואף דבחוברי ק"ס כתבתי טעם אחר להקל בקליפה שלנו ולא מטעם מעשה דרייגוס אך זה רק ללמד זכות על גוף הקליפה אך לא מפני שאנו מדמין נעשה מעשה להקל נגד דעת הגאונים מריה סענדר ז"ל ומהר"ז ז"ל לך ודאי טרפה א' :

סי' ס"ז. מה ששאל למה אין מחלקין בין סרכא הנסרך לריאה ובין סרכא הנסרך קצה אחד לדופן ובשניהם בעי בדיקה בפושרין ואמאי הרי כיון דבדיקת פושרין הוי רק לחומרא ובנאבד בלי בדיקה כשרה לדעת הסמ"ג החולק על התב"ש וא"כ חינוך בנסרך לריאה אבל בנסרך לדופן כיון דז"ל בסבין כשר רק דאין אנו בקיין א"כ עכ"ס הוי רק ספק א"כ אף אם תבצבץ הוי רק ספק וא"כ הרי כתבו האחרונים דבס"ס דצריך לברר הוי רק אם ב' הספקות אפשר לברר אבל אם ספק אחד א"א לברר א"צ לברר וא"כ ה"נ אף אם תבצבץ הוי רק ספק דלמא הוי סבוך. הנה אין זה שאלה כלל חדא לא מכניא לדירן דאין אנו בקיין במיעוץ והוי רק קליפה בזה ודאי הבדיקה חיוב ואף לדעת הסמ"ג הוי טרפה בנאבד בלי בדיקת פושרין בקליפה דידן כמ"ש בכמה דוכתא רק אף גם אם היינו בקיאים במיעוץ נמי ראוי דאין לחלק חדא דאף בכל סרכא אף דמבצבץ אין ראוי דהוי טרפה ודאי דהרי יתכן להיות מכת משמוש היד נעשה נזק או מכת הנפילה נשבר הקרום ויתכן להיות דבחי' לא ה"י נפח כל כך רק דמ"מ כיון דהוי ריעותא טרפה מספק ועוד מ"ש האחרונים דהיכא דאין ב' הספקות יכולין להתברר א"צ להתברר היינו לקולא אב ספק אחד יתברר לקולא או אם השני יתברר וסוף סוף יצטרך לסמוך על הס"ס לך א"צ לברר כלל אבל היכא שיתברר ספק אחד לחומרא או אף שאין השני יתברר צריך לברר לחומרא ויש טעם בדבר דהיכא דהוי לקולא או עיקר הסמיכה על הס"ס וכיון דס"ס הוי ברוב ועדיף מרוב לך נהי דמ"מ ראוי לברר היכא דאפשר בזה אמרינן כיון דלא יתברר ב' הספקות שוב סמכינן אס"ס

וגם אם הוא רק חזקה מ"מ חזקה נגד חזקה והוא גמי לחומרא ועוד דהוי ס"ס לאיטורא דלמא כהסבורים דהבדיקה בפושרין בסרכא הוי חיובא מדינא ואת"ל מדינא אולי כהפוסקים דלמא הבדיקה בפושרין מדינא אולי כהפוסקים דלמא במורנא הוי רק תלי' לקולא ולא חזקה ושוב כאן הוי חזקה להיפוך מן הסרכא ובפרט בקליפה שלגו לתלות במעשה דרייגוס והנזק הוי מכה המורנא תרי קולי לא מקלינן באיטור תורה ואף דבחוברי ק"ס כתבתי טעם אחר להקל בקליפה שלנו ולא מטעם מעשה דרייגוס אך זה רק ללמד זכות על גוף הקליפה אך לא מפני שאנו מדמין נעשה מעשה להקל נגד דעת הגאונים מריה סענדר ז"ל ומהר"ז ז"ל לך ודאי טרפה א' :

סי' ס"ח. שא' בבועה מקמא ועל' סרכא דבוקה והסרכא עברה ע"י מיעוץ ומשמוש ואח"כ משמשו כהבועה ונתכסה הבועה בבשר הריאה רק שהי' גבוה קצת משאר שטח הריאה והראה לו השו"ב דבס' אחד נקרא ימין משה מכשיר בזה אך בל"ש משמע להיפוך והסריפו ר"ס. הנה לדעתי יפה כתב בספר הנ"ל דהוי רק גבשושית וכשר אף בסרכא אך נ"ל לחלק דאם נתכסה הבועה טרם הסרת הסרכא או כשרה דאמרינן גם במעי הבהמה ה' כן שהי' מכוסה בבשר הריאה אבל אם קודם הסרת הסרכא לא נתכסת בבשר הריאה רק אחר הסרת הסרכא ובעוד הסרכא עליו לא נתכסה הוא טרפה כיון דבעוד הסרכא עליו היתה בועה היא טרפה ונחשב תר"ל ואם ספק הוא נמי טרפה כיון דאתייליד ריעותא שהי' בה סרכא ובפרט בקליפה שלנו שאינו מיעוץ ומשמוש ממש דטרפה :

סי' ס"ח. שא' בסרכא שליכ וקמט אם הקמט נשאר כבראשונה ואין הסרכא מקמיט דלמי דעתי היא כשרה ועל זה שאל אם מהקמטעלשליך יהי' סרכא שליכ ממקום למקום אחר או משאר סדקים וקמטים השכיחים להמצא באונא עליונה

א) שנית להכיל מה שחזר וכתב בענין סרכא מריאה לדופן ונחלא מורנא והארץ. הנה אין בידי להאריך רק בקיצור אני אומר דנשאלנו לא ה' כתיב שריטה סרוכה לדופן רק כעת חילש דו"מ בזה והנה כענין בזה יפה אמר דחנין במורנא ונקוט כלל וזו בידך אם הריאה סרוכה לדופן כלומר דע"ס דכרי המהנר כפי' ל"ס ה' כשר לך ורי דלמנא מחזירין כדעת הרמ"א מ"מ בזה יש להקל אם נחלא נזק כריאה ורי' שס מורנא א' סמוך לה אכל אם הוי כלופן בזה לדעת הנ"ל הוי סרפה כנסך לדופן או הדין כמ"ס לו תחלה אכל כנסך לדופן כלופן שהחזיר כמכירו יש להקל בנחלא מורנא חממה עמיס כותב דו"מ :

והשׂוֹרֵךְ כִּיּוֹן דֹּהִי בִקְיָאִין הוּא אִמְרִינֵן כִּיּוֹן דֹּהִם בְּנֵי גִיחַ וְאִין יוֹנְקִים אִין הֶסְרָכָא רַכָּה וּמַהְנִי הַמִּיעוֹךְ אַבְל לִידִיד דִּאִין אִינוּ בִקְיָאִים אִיכּ מַדְבּוּז מַמְעִינֵן מוֹכַח שְׁהֵם רַכִּים וְזֶה שְׁמַטְרִיף אוֹתוֹן דְּשׁוּב אִין מִן הַמִּיעוֹךְ רֵא״י כִּנְגִיל לֶכֶךְ בּוֹדַאי מַאֲכִיל טְרַפּוֹת וּאָף הַכִּלִּים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם מִן אוֹתוֹן הָעֲגָלִים הֵם טְרַפָּה :

וְלִעֲנִיף פִּתְיַחַת הַחֲזוּה הִנֵּה לְדַעְתִּי אִין זֶה מִנְהַג טוֹב כִּי לְדַעְתִּי ע״י פִּתְיַחַת הַחֲזוּה יוֹתֵר מִתְדַבֵּקת הֶסְרָכָא הִדְקָה וְיוֹתֵר טוֹב אִם הַשּׁוֹחֵט יֵרָא שְׁמִים וּבּוֹדֵק בְּנַחַת יוֹתֵר יִרְגִישׁ בִּסְרָכָא דְקָה לֶכֶךְ לִידִידוֹ הוּא טוֹב שְׁלֵא לְעִשּׂוֹת כֵּן רַק יִבְדּוֹק בְּנַחַת וְגַם לֹא יִסְמֹךְ עַל בְּדִיקַת פְּנִים רַק יוֹצִיאֵנוּ גַם לַחוּץ כִּמְנַהֵג כֹּל יִשְׂרָאֵל וּמִנְהַג אֲבוֹתָנוּ מִיְהוּ בּוּזָה אִינֵי אוֹמֵר לֶכֶס קְבָלוּ דַּעְתִּי בַּעֲנִיף פִּתְיַחַת הַחֲזוּה וְכַפִּי אֲשֶׁר תִּרְצוּ תַעֲשׂוּ מִיְהוּ בַּעֲנִיף מִיעוֹךְ הֶסְרָכּוֹת לְמַעַ"ה קְבָלוּ דַּעְתִּי שְׁהוּא טְרַפָּה גְמוּרָה דְּבָרֵי הַמְדַּבֵּר בִּלְבַב תְּמִים לֹא בִלְבַב וּלְבַב רַק מַה שְׁנֵרָא לְדִינָא וְלִאֲפֻרְשִׁי מֵאִסְרוּרָא :

ס״ט. נִרְוֵן שְׁאֵלְתוֹ אֲשִׁיבְהוּ בִקְצָרָה בְּלִי פִּלְפּוֹל לֶכֶךְ כִּי הִנֵּה לִכְאוּרָה נִרְאָה לַחֲלָק דְּבִשְׁלָמָא בִּסְרָכָא שְׁלִיכ׳ כִּיּוֹן דַּעֲכִים בְּעִי מִיעוֹךְ וְזוֹלַת מִיעוֹךְ הוּא טְרַפָּה אִיכּ בּוּזָה כִּיּוֹן דְּהוּי גַם מַחֵט בְּרִיאָה הוּא טְרַפָּה וְלֹא מַהְנִי מִיעוֹךְ אַבְל בִּסְרָכָא תְּלוּי כִּיּוֹן דֹּהִי בְּעִי מִיעוֹךְ אִיכּ מִן הַסֵּתִם אִמְרִינֵן דְּהוּי הַפְּשֻׁט לַחַה אִיכּ שׁוּב אָף דְּהוּי מַחֵט בְּרִיאָה אִינוּ מוֹזִיק וְכֵן בִּסְרָכָא לִכְטוּה מַחֲצִיין בַּעֲנִיף דֹּהִי בְּעִי מִיעוֹךְ אָף מַחֵט בְּרִיאָה אִינוּ מוֹזִיק כֵּן הִי נִרְאָה לַחֲלָק מִיְהוּ כִּיּוֹן דְּרִאֲיָתִי בְּמַכְתָּבוֹ דְּגַם בִּסְרָכָא תְּלוּי הַכִּהֲגָּ מַחֲמִיר דְּסֻרְפֵּד אִין בִּידְנוּ לְהַקֵּל מַה שְׁהוּא מַחֲמִיר לֶכֶךְ פְּשִׁטָּא לִי דְּגַם מִיעוֹךְ לֹא מַהְנִי בּוּזָה דְּמַה יוֹסִיף לָנוּ הַמִּיעוֹךְ כִּיּוֹן דְּבִלְאִיָּה סְרָכָא תְּלוּי כִּכְרָה וְאַפְע״כּ בּוּזָה טְרַפָּה הִיא נִמִּי מִיעוֹךְ לֹא מַהְנִי וְכֵן בְּכַסְדֵּרן לְמַטָּה מַחֲצִיין כִּיּוֹן דְּלִידִידוֹ בְּלִי מִיעוֹךְ טְרַפָּה אָף בִּלְאִי הַמַּחֵט הוּי כְּשֶׁר בְּלִי מִיעוֹךְ וְעִי הַמַּחֵט טְרַפָּה וְדֹאִי אָף מִיעוֹךְ לֹא מַהְנִי וְי״ב וּפְשׁוֹט לְדַעְתִּי :

ס״י. ע״י מַהֲ שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתִיתִיר וְרָדָא פִּתְוֹת וְלִמָּה בַּעֲגָלִים בִּקְיָאִים כְּע״כ מַכַּח שְׁהֵם רַכִּים נִקֵּל לְמַעַךְ בָּהֶם וְאִיכּ מִן הַמִּיעוֹךְ גּוֹשׁ מוֹכַח שְׁהֵם רַכִּים וְשׁוּב לֹא מַהְנִי בָּהוּ מִיעוֹךְ כִּיּוֹן דֹּהִם רַכִּים אֲזִיל בְּמִיעוֹךְ וְהָרִי זֶה עִיקַר הַחֲשֵׁשׁ שֶׁל הֶרֶמ״א מַכַּח שְׁהֵם רַכִּים אֲזִיל ע״י מִיעוֹךְ רַק בּוֹזֵם הִבִּיחַ

אִסִּים אַבְל לְחוּמְרָא הָרִי לֹא מַכַּח סִיס מַחֲמִירִין רַק מַכַּח דֹּאִין אִינוּ בִקְיָאִין וְעִיקַר הָאִיסוּר הוּי רַק סִסָּק אַחַד שְׁמָא הוּי נִקֵּב וְלֹא הוּי סְבִיךְ אִיכּ נְהִי שְׁחוּינֵן שְׁהֶלֶךְ ע״י מִיעוֹךְ מ״מ כֹּל דֹּאֲפֻשֵׁר לְבַרֵּר עוֹד ע״י פּוֹשְׁרִין חַיִּיב לְבַרֵּר וְאִם יִבְצָבֵן נַחֲמִיר מִסִּסָּק כְּמוֹ מַצִּיקָרָא וְי״ב דִּישׁ חִילוּק בֵּין קְלִיָּא בֵּין לְחוּמְרָא :

ס״י. ס״ו. שְׁא״ בַּעֲגָל שֶׁבִדְקוֹ הַשּׁוֹחֵט בְּפִנִּים וּנְדָמָה לוֹ שְׁהִי סְרָכָא וְאַח״כּ הוֹצִיאֵנוּ לַחוּץ וְלֹא מַצָּא שׁוֹם סְרָכָא גִיל דּוּדַאי טְרַפָּה וְקִיּוֹ הוּא מִבְּהֵמָה בְּנִגְבַּד הֶסְרָכָא דֶּשֶׁם הֶסְרָכָא דֶּרֶךְ לְהִיּוֹת חֻקָּה וְאַפְע״כּ תְּלִינֵן שֶׁנַּחֲתָה בְּהַכְנַסַת יָד מִכִּישׁ בַּעֲגָלִים דְּהֶסְרָכָא שְׁלֵמָה דְקָה וְנִקֵּל לְהַעֲבִירוֹ בִּידוֹ דֹּאֲסוּרָה וְמַה כֵּךְ דְּבַהֵם לֹא שִׁכְיָחִי טְרַכּוֹת אִם הוּא הִרְגִישׁ סְרָכָא בָּהּ וְאִין לְתַלּוּתוֹ בְּטַעוֹת דֹּהִם בִּקְיָאִי בּוּזָה לֶכֶךְ לְדַעְתִּי הוּי טַעוֹת וְלֹא עֲבִידִי לְמַטְעִי וְלֹא תְלִינֵן בְּטַעוֹת וּבּוּדַאי הִי סְרָכָא וְאֲזִיל לָהּ לֶכֶךְ הוּא טְרַפָּה :

ס״י. ס״ז. שְׁאֵלְתָה מִקָּה אַחַת עִיד אֲשֶׁר הֵרַב דְּקָה מִתִּיר לְמַעַךְ בִּסְרַכּוֹת בַּעֲגָלִים אַחֵר הִיּוּתִם ב״ וְגַח וְאִין יוֹנְקִים. הִנֵּה יָדְעוּ כִּי הוּא מַאֲכִיל טְרַפּוֹת לְיִשְׂרָאֵל כִּי מִלְכַּד מַה דְּסוֹנִיין דְּעִלְמָא דֹּהִי כַּהֲשִׁיךְ וְכֵן הוּי הַמְנַהֵג בְּכָל תַּפְסוּצוֹת יִשְׂרָאֵל וְאִיכּ מִי שְׁמוּרָה לְהִיפּוֹךְ מַחֲצִיין אוֹתוֹ רַק גַּם בּוּזָה וְדֹאִי הוּי טְרַפָּה דִּהִנֵּה נִרְאָה דֹּהִי הִבִּיחַ וְשׁוֹךְ לֹא אֲמָרוּ רַק בּוֹמְנִם דְּהוּי כַּח בִּידֵם לְמַעַךְ בִּסְרַכּוֹת אַבְל בּוּזָה לֹא מַבְעִיא אִם הֵרַב דֶּשֶׁם מִתִּיר בִּסְרַכּוֹת בַּעֲגָלִים ע״י קְלִיפָּה וְדֹאִי הוּא מַאֲכִיל טְרַפּוֹת דְּהָרִי הַקְלִיפָּה בְּעַצְמָה הוּי קוֹלָא גְדוּלָּה וְעַל הָרֵאשׁוֹנִים אִינוּ מַצְטַעֲרִין וְהוּא בֹא לְהוֹסִיף עֲלֵינוּ הַחֲדָשִׁים לְהִיתֵר גַּם בַּעֲגָלִים תּוֹךְ שֶׁנִּתֵּן בְּקְלִיפָּה זֶה וְדֹאִי אִסּוּר וְגַם הִבִּיחַ וְהִשְׁךְ יוֹדוּ בּוּזָה כִּיּוֹן דְּבַהּ לֹא שִׁיךְ טְרַכּוֹת וְאִיכּ הוּי וְדֹאִי סְרָכָא גְמוּרָה וְלֹא מַהְנִי קְלִיפָּה רַק גַּם אָף אִם מִתִּיר ע״י מִיעוֹךְ מִמֶּשׁ הוּא מַאֲכִיל טְרַפּוֹת דְּהִבִּיחַ וְהִשְׁךְ מִיִּירִי בּוֹמְנִם שְׁהִי בִקְיָאִים בְּמִיעוֹךְ בְּכָל טְרַכּוֹת לֶכֶךְ הַתִּירוֹ גַּם בַּעֲגָלִים הִרְכִּים אִם אִין יוֹנְקִים אַבְל לִידִידֵן דֹּאִין בִּקְיָאִים בְּמִיעוֹךְ וְלִמָּה בַּעֲגָלִים בִּקְיָאִים כְּע״כ מַכַּח שְׁהֵם רַכִּים נִקֵּל לְמַעַךְ בָּהֶם וְאִיכּ מִן הַמִּיעוֹךְ גּוֹשׁ מוֹכַח שְׁהֵם רַכִּים וְשׁוּב לֹא מַהְנִי בָּהוּ מִיעוֹךְ כִּיּוֹן דֹּהִם רַכִּים אֲזִיל בְּמִיעוֹךְ וְהָרִי זֶה עִיקַר הַחֲשֵׁשׁ שֶׁל הֶרֶמ״א מַכַּח שְׁהֵם רַכִּים אֲזִיל ע״י מִיעוֹךְ רַק בּוֹזֵם הִבִּיחַ

דלא נחשב ריעותא כלל דהרי אף מיעון לא בעי בזה לא מחזקין ריעותא לחוש שמא נמשכת להלן לגב אבל בסרכא ממש דהוי ריעותא גדולה ודאי חיישין לכל מקום שתמשך הסרכא וחליצה להקל בזה:

סי' ע"ג. שארית באם חסר אונא והוכשר ע"י הסימנים ונמצא בה סרכא

דבוקה אם מהני בה מיעון או הוי תר"ל: תשובה. ג"ל ברור דהוי תר"ל ומבואר סעם הדבר דנהי דבתר"ל בעינן שיהי דעה אחת המטריך מ"ם זה שאני דהרי חזינן דאף אם יחיד המטריך ורוב מכשירין מ"ם לענין תר"ל מצטרף המיעוט ג"כ א"כ ה"נ בחסר אונא רק שההיתר ע"י סימנים הנה באמת סימנים אין ראוי דהרי י"ל להיפך דחסר אונא רק שנוזמן לתוכה שהי לאונא אחת ב' סמפונות כמו שיש יתרת באונות כן יש יתרת בסמפונות או בסדקין וראוי דהרי אינו מצטרף להסריך ובע"כ דיתכן שיהי לאונא אחת ב' סדקין א"כ מני"ל להכשיר בזה ובפרט דאנן קיי"ל סימנים דרבנן ומכא דחיישין לאתרמי ועיין בחולין גבי סימני ביצים וגבי כודנייתא עי"ל ל"י הגי דמאי להדי מוכח שם דאם סימנים דרבנן גם בזה הוי דרבנן ויתכן שיהי אתרמי כן וא"כ מה ראי מיתר הסמפון או סדק דהוי אונא אחרת רק עיקר ההיתר בזה מכא רוב בהמות כשרות לכך מהני בזה סמפון או סדק לסימן אבל אם יש עוד ריעותא חיישין למיעוטא דאתרמי ולעולם הוי חסר אונא לכך מצטרף לתר"ל כמו אם איכא דעה המטריך, ומ"ש הפמ"ג דע"י היכר סדק הוי כסרוכה בכסדרן ומוז רוצה ר"מ לומר כיון דהוי נמי סרוכה בכסדרן הוי חד שם ואינו תר"ל. זה טעות דטעמו הוי לדין דמכשירין הוא מכא דחלינן דהוי אונא בפ"ע רק דסרוכה בכסדרן אבל אם נחוש לצד המטריך ודאי י"ל דהוי חסר אונא א"כ הוי שם אחר ובצירוף ריעותא דהסרכא הוי תר"ל והוי כעין ס"ס דלמא הוי חסר אונא והסימן אתרמי ודלמא הוי הסרכא מכא נקב:

ובמ"ש ר"מ בשם התב"ש בסי' ל"ט סעיף ל"ב שכתב דהיכא דחסר אונא והוכשר ע"י סדק או שאר סימנים וסרכא עובר מאונא למקום שראוי להיות אונא אחרת דיינינן ל"י כסרוד והו"ל סרכא שליכ עכ"ל משמע דמהני עכ"פ מיעון כדין סרכא שליכ ומשמע דהיכר ע"י סדק לא נחשב אמילוי ריעותא

הוא דנהי דמדינא אונא כט"ד כשרה מ"מ לא שכיח הוא ושכיח ברוב בהמות וכמעט בכולם להיות האונות גדולות והורדא דרכה להיות תמיד קטנה לכך נקראת עיגונותא ולעולם גם בה בעינן כט"ד ולכך לחומרא ודאי אם היא קטנה פחות מט"ד היא סרפה מיהו אם יש בה ב' ודרות אף באם היתירא פחות מט"ד יש להחמיר ולאסור:

סי' ע"א. מה ששאל מה שנהגו להכות על החזה של כבשים ויש חשש אם ה' תלוי על סגרא אולי ה' דבוקה ומחמת הכאה נתקה הצד השני. הנה הדין בדיעבד אין לחוש דאין לנו אלא שעת מציאותן דכבשים ועגלים לא שכיח בהו סרכות ואין לחוש שמא ה' סרכא אך לכתחלה ודאי אסור להכות דלכתחלה אין לסמוך על הריב ולכן מה שהי עד הנה כשר הוא ומהיום יזהיר אותם שלא יעשו כן ואם לא ישמעו ויעשו וימצאו סרכא תלוי יטריפנה כדך המשליך הריאה במזיד בש"ך סי' ל"ט סק"ו. ובדין סרכא תלוי ובסופה כפתור שמכשיר התב"ש. הנה אין חילוק להתב"ש והתב"ש אורחא דמלתא נקט וי"ה הכפתור כמה שיהי וגם בסרכא דבוקה וכפתור בסופה נמי נראה דדינה ככל סרכא ואין חשש אחר בשביל הכפתור:

סי' ע"ב. שא' בנדון נקבי המורנא תפח רוחו של השוחט הזה ודי לנו קולא מה שנוהגים להקל אם נמצא מורנא בריאה במקום אחר גם זה קולא גדולה אבל להקל בלי נמצא שום מורנא ח"ו לסמוך עליהם וכבר ידוע דרכם רק להכשיר ולא להטריך. ומה ששאל על חבורי טוטר"ד מה"מ מתשובה צ"ו לתשובה צ"ח הנה ז"א דבשלמא אם קלף בנחת ומן הקליפה מוכח ג"כ דאין זה סרכא לכך זה מסייע עכ"פ לתלות אח"כ הבצובץ בידא דטבחא בשאר מקומות שהסרכא שם אבל אם לא קלפוהו כלל ודאי יש לחוש שהסרכא מתחיל שם ואין להשגיח במ"ש ספר אחד להכשיר וחט להזכיר רק צריך הסרת כל הסרכא בקליפה ובנחת:

זמ"ד ששאל למה בכסדרן מותר נחוש שמא פשטה הסרכא גם לגב הזה זה לק"מ מתרי טעמי הרי אני לא כתבתי רק אם חזינן דהסרכא נמשכת להלן צריך הסרת הסרכא גם שם אבל אם לא חזינן דהסרכא נמשכת להלן לחוש שמא נמשכת להלן בזה אני מודה דלא חיישין ועוד בשלמא בסרכא כסדרן

רוב עכרים חס דוברי שקר רק ע"ד המיעוט ודאי נמצא דגם עכרים יהי דובר אמת ולכן האומר העכרים מהימן לי ודאי בטלה זעמו אצל כל אדם אך בדש"ל לא אולינן בתר רובא כמ"ש הר"ן והנה איסור אריב ביום אחד הוא רש"ל"מ דהרי אפשר להמתין עד השני עד למחר ואף דמבואר שם דמהני נכבשינהו דניידו היינו דזה הוא רובא דאיתא קמן אבל ברובא דליתא קמן י"ל דלא אולינן בזה בתר רובא ולכן במהימן לי אסור אבל אני דברתי בחשש דרוסה דאין לו מתירין שפיר כתבתי ד"ל דלא מהני מהימן לי ועוד נראה דשם הוא תרי מיעוטא מיעוט עכרים דמדברים נמט ומועט דהוי אריב וא"כ בהצטרף תרי מיעוטי נעשה מע"מ כמ"ש הר"ן בפ"ג דחולין גבי אין לוקחים ביצים מן הנכרים וחזקת היתר ליכא כאן דאם הוא אריב ביום הולדו אסור לשוחטו עם אמו ולכן מהני תרי מיעוטא לעשותן פלגא ופלגא לכך מהני מהימן לי אבל בנדון שלי בדרוסה דהתם הוא לה חזקת היתר קודם שנדרסה וא"כ כיון דהוי רוב וחזקה לא מהני תרי מיעוטא לעשות ופלגא ופלגא לכך לא מהני מהימן לי בנכרי וא"ש דברנו :

סי' ע"ד. ש"א בנדון בה"כ שנסרך לחצר הכבד ובדקו והי' שם שביל

נגד הסרכא והנקב הנ"ל לא הי' מעל"ע רק שאר עור דק ופל הפרש נמצא מסמר. הנה זה י"צ אריכות ואבא בקצרה הנה אם הי' שם שביל אף שלא הי' מעבר לעבר וכנגדו בחוץ סרכא זה טרפה אף אם לא הי' מוצא מחט בפרש כלל דהשביל הוי נקב מבורר והוי כאלו הוי תחוב מחט לפנינו בו ומכ"ש אם הי' מחט בפרש דטרפה ואם לא הי' בו שביל ולא נמצא מחט תחוב רק מונח בפרש בזה יש להכשיר אף דיש שם סרכא וכדעת המקילין בזה דהעיקר כפי הנו"ב בדברי הרמ"א ולדידי הי' נראה לפרש כוונתו ע"פ פלוגתא רש"י וחוס' אי יש סרכא בלי נקב. והנה מ"ש הרמ"א דודאי יש שם קוף או מחט חנינא להסוברים דאין סרכא בלי נקב אבל להסוברים דיש סרכא בלי נקב קשה מה ראי' מוז דיש שם מהט ולומר דבריאה יש סרכא בלי נקב ולא בשאר אברי' קשה הרי אדרבא בשאר אברים דעת כמה דאין סרכא פוסל כלל ואין יפלטו בסברות הפוכות ולכן בע"כ כוונת הרמ"א רק להסוברים דאין סרכא בלי נקב בודאי

ריעותא כ"ד עכ"ד. הנה זא ראי' מכמה טעמים חדא דאף אם התב"ש שותק מזה אנו לא שתיקין מטעם הנ"ל כי השכל נותן דהוי תר"ל ועוד התב"ש מדבר בזמנו שהיו בקיאים במיעוץ אבל בזה"ז דהוי רק קליפה והוא בעצמו קולא גדולה יותר מוז ודאי אין להקל בזה בהצטרף עוד ריעותא ועוד י"ל כונת התב"ש אפשר הוי כך דאם היר"ל דין סרכא מינה ובה היר"ל דין סרכא תלוי' והי' מהני בזה מיעוץ ומשמוש לדעת הטורף בתלוי' מבועה אבל כיון דהוי סרכא ממש מבי אונות הוי סרכא של"כ ול"מ מיעוץ

אך היותו נכון לפענ"ד והוא דבר השכל בעוה"י והוא כי אני מודה לו שכונת התב"ש הוי דבזה די במיעוץ והיינו דוקא התם כד התר"ל בעינן שיהי' אפשר לומר דב' הריעותות הם אמת ולא סתרי אהדדי אבל אם סתרי אהדדי דאם זה ריעותא אין זה ריעותא לא נחשב תר"ל וא"כ התם באם הוי זה אונא אחת וחסרה האונא ליכא כאן סרכא דא"כ הוי מינה ובה ואם הוי סרכא מאונא לאונא שוב אין כאן חסרון אונא וא"כ תרתי ריעותא ביחד ליכא דאי הא לא הא לכך בזה אין לו דין תר"ל לכך מהני מיעוץ אבל היכא דהאונא שניכר ע"י מספון וכדומה נסרכא למקום אחר א"כ יתכן שיהי' חסר האונא ומ"מ הוי סרכא ממש זה שפיר נדון כתר"ל ול"מ מיעוץ ומכ"ש קליפה דלא מהני וזה עצה עמוקה בעוה"י ואין סתירה לזה מדברי התב"ש וכ"נ נכון לדינא דבכה"ג לא מהני מיעוץ אך בנדון של התב"ש מהני מיעוץ (ומה שחזר השואל והשיב לו עיין בסוף הספר) :

סי' ע"ד. מ"ה ששאל באם יש בריאה ב' שאלות שכ"א אינו כשר רק

בהפ"מ אם אמרינן בזה סברת הטורף בס' צ"א שתר"י קולא לא מקלינן בהפ"מ. הנה ידע ר"מ דהכלל של הטורף הוי רק אם הוא ב' ריעותות במקום אחד כגון נדון ידי' אבל בשני מקומות כל חד נדון בפני עצמו וכבר כתבנו כן בכמה דוכתא :

ומה שהקשה על חבור טוט"ד מה"ת בסופו מ"ש לק' סאניוואץ דמהימן לא שייך בעכ"ם מכה דאשר מיהם דיבר שוא ועי' הקשה מייד סי' ט"ז שמבואר שם דמהימן לי אסור כבר נשאלתי ע"ז והשבתי וכעת ג"ל כך דודאי

כדעתי ולדעתי כן הוא דעת התוס' דמחלקים בין האברים שהביא הפמ"ג במשבצות ס"ק יו"ד הם לא מפרשים האיבעיא מכח דאין הטרפות מצ"ע לדידהו אין חילוק רק דהאיבעיא הוי באבר זה אפשר דנתמסמס אינו כניטל מכח דאפשר מעלה ארוכה ולכן בשאר אברים הוי ודאי אבל לדעת התוס' דאיבעיא מכח דאין הטרפות מצ"ע ולא מכח החילוק בין אבר לאבר לדידהו ודאי הוי להיפוך דהיכא דאין לפנינו טרפות רק דסופו להתקלקל ודאי לא הוי נתמסמס כניטל כסברתי ויש לנו תנא דמסייע התוס'. ומ"ש עמ"ש בסי' קנ"ה וראי' מן הרדב"ו דשומן הבא מרוב פטום אינו סותם וזממ ר"מ דהרי הרדב"ו מיירי בכרכשתא ובכרכשתא בלא"ה אין השומן סותם דלא מהודק שפיר. הנה כמה הקיצור עושה וכמ"ש התב"ש בסוף ספרו ואנן מה נעני' אבתרי' ואך לסי האמת דברנו נכונים בעוה"י דהש"ע בסי' מ"ו מיירי בנקב ממש בזה כיון דכבר הוי נקב בעינן שיהי' מהודק היטב וכל' שלא מיהדק היטב אינו סותם אבל אני מדבר וכן הרדב"ו בענין דהוי רק רושם על הכרכשתא הנה כפי מה דהוי לפנינו אין סוף טרפות רק כיון דהוי רושם סופו לנקוב בזה כל דהוי מכוסה ואינו מגולה לאויר הוא שומרו שלא ינקוב ודי בסתימה זו ואינו טרפה רק כיון דהוי מרוב פטום וסופו להתקלקל ויהי' מגולה לכך טרפה וא"ש. ובדבר השוחט החדש תפילתי בפי לפני שומע תפלת כל פה שיהי' לו פרנסה בריות ויעשה מלאכת ד' באמונה. גם במו"מ של רי"מ עם השוורים יצליח ד' דרכו ויריות כדי שיהי' ביד רי"מ לעסוק בתורה מתוך הרחבה :

סי' ע"ו. מה ששאל בנדון אם נמצא סרכא מטרפש לכה"כ דהמנהג שם לבדוק בפנים בבה"כ כנגד הסרכא מבחוץ אף שלא נמצא שם מחט. הנה יפה נהגו ויפה הורה המורה כי ממה שלא נמצא מחט אין ראוי חזא דלמא נאבד מהם בלי ראות ואולי ה"י בהעלם עין והרי הח"ץ סומך אפי' לקולא בנמצא בלי לב דנאבד הלב ואף דלפי ראות עין נראה להם שלא העלימו עין ולא הי' לב אעפ"כ תלינן שהי' בהעלם עין אף דהלב גדול מכ"ש במחט דיתכן להיות שהי' שם ראש מחט כל דהו דודאי אין חילוק בין מחט גדול לקטן וא"כ מחט או מקצת מחט כל דהו יתכן שלא

בודאי יש שם מחט אבל להחולקים אין הכרח דיש שם מחט ולכן מהני בדיקה דאז מוכח כדעה שני' דיש סרכא בלי נקב דלנפילה לא חיישינן ודויק ומ"מ אין מזה הוכחה להכריע כן תמיד כמ"ש בתשובתי מכבר דגם שהי' יב"ח בספק פלוגתא לא מהני רק להכשיר זה ולא לעלמא ומטעם שכתבתי בזה בארוכה בטעמו כן הי"נ בזה ודוק והבן זה :

סי' ע"ו. שאלה מהרב מה"ר שלום מרדכי הכהן שוואדראהן בדבר בה"כ שנשרץ לטרפש ואבר בשוגג בלי בדיקה. הנה לדעתי ודאי הוא טרפה וגם הכלים שנכתבל בהם הבשר דכל עוד שלא נבדק הוי בחזקת שבודאי הי' שם קרן או מחט וטרפה ואין להקל בזה : ועי' ששאל ע"ס טוטוד"ת סי' ג' מ"ש דהיכי דאין הטרפות מצ"ע לא הוי בשר רע כניטל. ועוי"כ דזה הוי בעיא בחולין דף ע"ו וקיי"ל לחומרא כמ"ש בסי' נ"ה סעיף יו"ד. הנה יראה ר"מ דע"כ לא נופל מילי דסברא שלי עצמה כתבו התוס' במקומם לכך מספקא להש"ס מכח דיי' כיון דאין הטרפות מצ"ע לא הוי כניטל ואף דשם נשאר בבעיא וקיי"ל לחומרא היינו התם דהטרפות כבר הוא דכבר נשבר העצם רק בעריב חופין את רובו אמרינן דסופו להתרפאות בזה י"ל כיון דאין הבשר בריא לא יועיל להיות סופו להתרפאות אבל בנדון דידיו' בסי' ז' דהשתא ליכא ריעותא דהסימנים לא נתלדלו והם חזקים כמעיקרא רק לומר דסופו להיות נעשה מדולדלין כיון דעכ"פ עתה ליכא ריעותא לפנינו ראוי לומר דבזה לא הוי נימוס כניטל כיון דגם שם הוי סברא להקל בזה י"ל דבנידון דידן ודאי הוי כן ובפרט דיי' עוד דתמיד אולינן בתר כמות שהוא לפנינו והתם כיון דעתה נשבר הצלע וכפי מה שהוא לפנינו הוא טרפה רק לומר דסופו להתרפאות בזה אולינן בספק בתר חזקה דהשתא וכמו שהוא לפנינו הוא טרפה אבל בנדון דידן כמות שהוא לפנינו ליכא שום ריעותא רק לחוש דסופו הוא להיות מדולדלין בזה אולינן בתר חזקה דהשתא ואמרינן דנימוס אינו כניטל וא"ש דברנו. ומ"ש על הוראתי הנ"ל מכמה פוסקים שמשמע מדבריהם להיפוך. הנה היות כי בתורה ניתן רשות לתלמיד לחלוק וכיון דהראיתי לו דסברתי נכונה דכן מבואר בתוס' נראה דבמקום הפסד יכול המורה להורות

שלא הי' למראה עיניהם גם אולי כבר יצא עם הפרש או אולי כבר נתעכל. ועיני ראו פ"א שתרנגולת בלעה פינגרעהוט של מעססינג ובמשך ג' ימים שחטוה ונמצא מקצת ממנו נחسر שכבר נתעכל הרי דגם ברזל נתעכל במעיים של בהמה ועוף וא"כ אולי כבר נתעכל רק אם כל שלא בדקו נגד הסרכא ודאי חיישינן שהי' שם נקב והמחט נאבד כנ"ל ועוד הרי אולי יש המחט במקום הסרכא בצד השני ואטו גרע מקום הסרכא מן הפרש שצריך לראות אולי המחט שם רק דהרמ"א קמ"ל דגם אף אם לא הוי מחט במקום הסרכא עדיין יש לבדוק אולי יש שם מחט אבל במקום הסרכא ודאי צריך לבדוק אולי הוי שם המחט כיון דהרמ"א העיד דודאי יש מחט לכך הנהי' להם מנהגן :

י"ב' ע"ה. שא' בנסרך טרפש הכבד לכה"כ
והי' נגד הסרכא מכה מבחוץ

וגם הי' קצת שבי' לכן אך אח"כ כלל באמצע הנהי' יפה הטריף ר"מ כי ודאי מכה הוי כקורט דם ואף אם לא הוי שבי' כלל הי' טרפה מכ"ש בהי' קצת שבי' ובפרט דלשון הרמ"א דודאי יש שם מחט ונהי' דכתב דיש לבדוק וכמוכ דאינו ודאי ממש אך מ"מ מוכח דהוי קרוב לדואי וכבר ישבתי לשון הרמ"א בתשובתי מכבר אך כיון דע"פ קרוב לדואי הוי ד' בריעותא כל דהו המוכיח על כך ובדואי נאבד המדוי' ויפה הטריף :

ס' ע"ג. שא' נדון שאירע בקה' ששחטו פרה והיתה בה"כ סרוכה

לטרפש ושחט הקצב ועשה חתך במקום הסרכא ובדק השר"ב הבה"כ ולא הי' שום מכה ולא שום יבלת גב בהחתך גופו לא הי' שום שבי' וחלודה מקין או ממחט והטריפו השר"ב הבהמה ומורה אחד הטריף גם הכלים והחלב והגבינה הנעשה ממנה. הנה לפענ"ד אם הי' הדברים כפשוטן דודאי הי' שם מחט שפיר אסור הכלים והגבינה אף אחר מעל"ע אבל גוף דין מה שהטריף הבהמה שלא כדיון הי' דאם הכונה כפשוטו דודאי הי' שם מחט מה זה שכתב הרמ"א יש לבדוק בכרס למ"ל בדיקה זו כיון דודאי הי' שם מחט אך הך ודאי אינו ודאי ממש רק קרוב לדואי כמו רוב דע"פ רוב הי' שם מחט ולכן כתב דיש לבדוק דמ"מ ע"ד המיעוט יתכן שלא הי' שם מחט וכוונתו רק

לענין אם לא בדק אז אם לא הי' רוב שהי' שם מחט הוי רק ספק טרפה אבל אם ודאי ע"פ רוב הי' שם מחט הוי ודאי טרפה ונ"מ טובא בין ספק לדואי טרפה אבל מ"מ בדיקה בשעת מעשה תיכף מהני ולכן אם תיכף ראו דאין שם מחט ולא חלודה ולא שבי' ודאי כשרה הבהמה ואם אעפ"כ רצה להחמיר להטריפה מ"מ אם היא גופה טרפה רק מחמת חומרא לא הי' לו להחמיר בכלים וחלב וגבינה ובפרט למה דנודע רק אחר מעל"ע לכך ודאי הכלים וחלב וגבינה מאותה בהמה הנהי' כשרים :

ס' ע"ד. השאלה בנסרך טרפש לכה"כ ונחתך במקום הסרכא ולא נבדק כלל

ונטרפה הבהמה והמורה הטריף גם החלב והכלים מה שהי' תוך ג"י כדת ויש מפקקים בזה :

תשובה. הנה דברי הרמ"א בס"מ סותרין זא"ז כי כתב דאם נסרך טרפש הכבד לכה"כ יש לבדוק בכרס אחר קין כי דבדואי יש שם והנה תחלה כתב יש לבדוק משמע דספק הוא ואח"כ כתב דודאי יש שם מוכח דודאי הוא וא"כ בדיקה זו מה טיבה וכתבתי כמה דרכים בטוטרד מה"ק ומה"ת ועיקר הכונה הוי דהנהי' זה ידוע דרוב נחשב כודאי ולכן בבדוק אחר מחט וקין ולא מצאו חזינן שהי' מן המיעוט וכשר אבל בלא בדקו אין דינו כספק טרפה רק אולינן בחר רוב והוי כודאי וטרפה ודאי ואינו כדיון שאר ספק טרפה ולזה כיון דהרמ"א כתב רק דיש לבדוק בכרס ולא כתב דיש לראות אם הי' המחט נגד הסרכא משמע דלא בעינן ראי' בזה רק מן הסתם הי' תח"ל נגד הסרכא ולכן כיון שלא בדקו בכרס אחר מחט וקין הוי ודאי טרפה והמכשיר א"י בין ימינו לשמאלו. והנה לבדוק הסרכא אם הולך מן הטרפש במשמוש היד הנה לרידי אין נראה כלל כי אם דעת כמה דאין סרכא פוסל בשאר אברים היינו מכה דבשאר אברים עורם עב ולכן אף אם נתקלקל מעט עור כולו לא יתקלקל ולכן יתכן שיהי' הסרכא מכה קלקול קצת העור ולא כולו אבל בריאה דעורה דק גמאד אם נתקלקל קצת נתקלקל כולו ולכן חמור בזה ריאה משאר אברים אבל לומר דהסרכא באה מכה הליחות הוי להיפך דבריאה דשכיח בה ליחה והעור דק יתכן שיאחז בה ליחת ויהי' נעשה כקרום אבל בשאר אברים לא הוי ליחת ולא שייך בהם לומר דמחמת ליחת יהי' נעשה הסרכא

עכ"פ אחת בעיניו והוי ס"ד שיהי נטרף דלמא זו העיקר גם כיון דעכ"פ בעיני גוף מין זה בדבר זה הוי ס"ד דאף בחולי היותרת נמי תטרף אבל אם גוף דבר זה ומין זה לא בעיני כלל פשיטא דאין קפיאד בנקובה או טולה ואטו גרע נקובה מנטולה: **ס' פ"ג. ש"א** נדון פאקין בבר אוזות. הנה אני מטריף תמיד ואיני בודק

כלל מכה דע"פ הרוב הוי בהם תולעים וכמ"ש הפמ"ג והוא בודק ומנוסה ומכ"ש אם בודק ומצא נקב דאין לחלות בסכין דתמיד תלוי במצוי אפילו להקל מכ"ש להחמיר כיון דיש מכה בצד אחד יותר מצוי שיהי מכה המכה מן התולעת ממה שנחלה בסכין לכך ודאי טרפה. ולענין הטעיבוס בעופות אני מטריף אם עצם המוח גבוה שם והעור דבוק בו או בלי בדיקה כבר אני מובטח שיש שם נקבים והוי בו נקבים אפילו לפי ערך שיעור איסור בבהמה גם ניכר דהוי מחמת חולה דהמראה שם בלגה והוא טרפה בפשיטות וא"צ אפילו בדיקה: **ס' פ"ד. ש"א** בנדון אוזות שחרטומיהן וכן הציפורנים שחורים. הנה אני

מטריפם אבל באין הציפורנים שחורים אני מתיר וכן בבר אוזות ר' דבבר אוזות ראוי להחמיר ביותר כיון דשכיח בהם פאקין וצריך לבדוק אחריהם והעולם מקילין בזה ומשליכין הדקים לכך ראוי להחמיר בחרטומיהם וצפורניהם שחורים כדי למעט באכילתו ולא יבואו לידי איסור ע"י הפאקין: **ס' פ"ה. ש"א** בנדון אוזות השחורים בראש החרטום שלהם

וכו' הנה דרך פלפול אין בידי להשיב בזה רק המנהג אומר שהמנהג פה ובכ"מ שראיתי כל ששחור ראש החרטום שלהם גם הצפורנים המה טרפות אף שהם בני תרבות וכיון דהוי מנהג להחמיר ודאי ראוי לנהוג כן במלתא דאורייתא:

ס' פ"ו. ש"א בפרה המשנתת דם וחורא ופסקה אם מותר החלב.

הנה

הסרכא ולכן לא שייך לומר דמחמת הלחות נעשה הסרכא ולכן לדעת לא שייך לעשות בדיקה בסרכא דשאר אברים ובפרט בנדון כזה ולא נעשה הבדיקה בטרפא דודאי טרפה החלב והכלים כדברי המורה:

ס' פ"א. ש"א נדון הכבד של עוף שהיתה אדומה נגד הבני מעיים שבצד

השני ובצד שאצל המים היתה שחורה. נרא' לי שהיא כשרה דכלל בידנו שכל שלא ראינו שנפלה לאור תלינן השחורת בדבר אחר לו יהא כמה מראות עין אין לנו להחמיר. ומה שהקשה עמ"ש בטוטר"ד ס' קכ"ב הנה אין דרכי לעיין באחרונים רק בראשונים ובהם מוכח דהחשש הוי בשביל הכבד וכן הכו"פ נראה שהבין כן דהוי רק מצד הכבד והנה מ"ש רומ' הג"מ בין הטעמים בדין אם נסרכא טרפא הכבד להכבד דאם הוי כצד הכבד סתני הסרכא כיון דאין הטרפות מצ"ע רק מצד הכבד אבל אם הוי הטעם מכה הריאה טרפה זה אינו נראה כלל דמה לי הטרפות מצד הכבד או מצד הריאה סוף סוף כיון דניקב הטרפא אינו טרפות מצ"ע רק מכה הריאה ה"א אבר אחר ומהני סתימה. ומ"ש להקשות עמ"ש דלשדא תכלי ככולא לא חיישינן ועוד"ה דהרי הג"א סתמה זה להוריקה כבד נגד ב"מ כ"ו הנה א"י דודאי לדעת הג"א יפה כתב אבל אנו לא קיי"ל כן ודברי הג"א תמיהין דודאי יש חילוק בין מכות אש לשאר קלקול ואין מדמין בטרפות לכך לדינא יפה כתבתי ומה שהק' איך הוי סתימה כיון דסופו להתקלקל אותו המקום אי"כ יהי נסתר בסתימה זה לק"מ דאין הכונה דסופו להתקלקל להיות ניטל לגמרי רק הכונה דסופו להתקלקל ויהי' בשר שהרופא גוררו ומ"מ יהי' גשאר קיים והוי סתימה שפיר א: **ס' פ"ב. מ"ה** שנסתפק בעופות שאין להם מרה אם יש לה מרה ונקובה מה דינה הנה אין כאן מקום לספק כלל כי נקובה הרי היא כנטולה ואם דרכו בלי מרה מה איכפת לן בנקובה או נטולה ומה ענין זה להקטיגו היותרת דהתם

(א) טעיה להנפול. הנה לא עיינת יפה דמה לי טרפא הכבד או טרפא הריאה סוף סוף הטרפא הוי אבר אחר והריאה אבר אחר וכיון דניקב הטרפא אינו טרפה רק מלך שייך להריאה הוי חשש מכה אבר אחר ויסת' כתבתי. גם בנדון הסתימה יפה כתבתי דכשנחלם היכל והטרפות מל"ע נעינין שיהי' נכר כמו שהוא בכל הבהמות ואם נתקלקל אין עליו תורת נכר ואינו בכל הבהמות לכן טרפה אל"כ מלך סתימה יהי' שנסתם כלומר דבר שיהי' נחשב סתימה לו יחל לזון עליו תורת נכר הוי סתימה. ומ"ש הפוסקים דכשר רע הוי כניקב היינו אל הוי הטרפות מל"ע הוי כניקב ולא היכל והטרפות אינו מל"ע מהני אל הוי הסתימה כלל דבר שיהי' ואף אם אמנע מחולר דנכרפ

בלאו מקום להיסק העיקר כמ"ש עתה והוא נכון:

הפנימים והוי קולא באברים הפנימים דומר דלא נתקלקלו ע"י המים ומה דהוי קולא בניקב האם הוי מטעם אחר ד"ל דניקב האם כשרה אי"כ הוי חד הוראה בפ"ע וב' ענינים לא נחשב תרי קולי ובכל הוראה הוי רק חד קולא ולכן אם כי המורה לא כוון לכך מ"מ דייגא יפה הורה בזה :

סי' פ"ט, ש"א בנמצא חתיכת בשר בחלל העוף. הנה הוי חילוק אם נמצא אצל

השלל של ביצים או תולין דהוי זה מביצה שנתקלקל ונעשה כן ואוליין בחר המקום הנמצא שם דהוי מקומו ממש אבל אם נמצא למעלה סמוך לריאה של עוף טרפה דאז יש חשש דהוי מן הריאה שנתקלקל שם ואוליין לחומרא וטרפה :

סי' צ', ש"א במים בראש וקורם שנודע נמלח עם בשר אחר דהלביש

מתיר מכה ס"ס דלמא כהראב"י כעין דין השבוי. הנה יפה הורה ר"מ לאיסור ועיקר כדעת הגו"ב

ומכ"ש במים בראש דלא כהל"ב דדאני דומה לקיץ בחלל הגוף דלא התחיל מעשה הטורף משאי"כ במים

בראש ויפה אמר וא"צ לאריכות. ועוד נראה טעם דלא כדעת השבויי דהוי כספק אחד בגוף וספק

אחד בתעריבות כן ה"נ הוי הספק בשני גופין דספק שמא ה' המוח מקיפם הוי ספק בהכש וכן בקיץ

בחלל הגוף והוי הספק בעגל הספק השני שמא הוי במליחה רק בקליפה זה הוי הספק בבשר השני שמא

אין בו מן האיסור והוי ממש כמו דלמא אין זה האיסור והוי כשני גופין וב' ענינים. ועוד אם

נאמר כן תרי אם יש לאיסור הקליפה הוי להיפוך דגימא ס"ס שמא ה' המוח מקיפו ואת"ל אינו

מקיפו דלמא מליחה בסמ"ך ולא בעינן קליפה וא"כ היכי שיש בו נ' נאמר להיפוך ס"ס להיתר הקליפה

וכל היכי דהס"ס סותרין זא"ז לא הוי ס"ס לכך העיקר כדעת הגו"ב ולא כהל"ב :

סי' צ"א, מה ששאל שהי' סרכא מבה"כ לטרפוש הכבד ונקרע הבה"כ

והשו"ב מסופק אם ה' הקרע במקום הסרכא או לא ולא נמצא שם קיץ כלל. הנה ודאי אם לא

הי' שם קיץ כלל אם ידוע להם זה בבירור ודאי כשר אף אם ה' הקרע במקום הסרכא ממש אבל

אם אין ידוע בוודאי שלא ה' שם קיץ כיון דהרב רמ"א כתב דבדואי יש שם קיץ יש להטריף וסתירת

ד' הרמ"א עיין לעיל :

סי' צ"ב, ש"א נדון הדקין באוז שהי' מחס בהם

הנה לדירי ודאי דאסורה החלב ומ"ש ראי' מלבושי שרד דמתיר בבוקא דאטמא דמותר כשחזרה להיות הולכת כדרכה הנה חוץ מכה דגם בדין בוקא דאטמא לאו מר ברב אשי המים עלה ולדירי לא הוי נראה כן מיהו אף אם גימא כן לא דמי זה לזה בבוקא דאטמא אם ה' יוצא האסותא מן הבוכנא לא ה' אפשר לו לחזור ומכ"ש דהניב' לא ה' חוזר ונקשר וא"כ אם חוינן דהולכת כדרך כל בהמות מוכח שהי' תחלה צולע מכה איזה כאב או שגרונא אבל בפרה המשתנת דם דהוי חשש מכה נקיבת כיס השתן בזה יתכן להיות להנפק נסתם מכה הקרום שעלה מחמת מכה ואין ראי' ממה דעתה אין יוצא דם גם אולי הוי מעט דם ונתבטל בתוך השתן ואינו ניכר לכך לדעת' אסורה החלב ולא טב הורה להיתר וזו"ל אם חיתה יבי"ח או מותר החלב אבל אין ראוי להשהותה לכתחלה בדין וגם למכרה לנכרי אין ראי' דלמא ימכרנה ליש"ר' עיין ש"ך נ"ו :

סי' פ"ו, ש"א בדבר הפרה אשר תחבו בין הצלעות ויצא הפרש. הנה

באמת כמה פעמים בספרי כתבתי לאיסור ובחבורי טטור"ת סי' קצ"ג כתבתי רק לפלפל אם מהני

לה שהי' יב"ח אבל בל"א היתה אסורה אך שם בהשטמות סי' מ"ו הוכחתי שם להתיר לזה הדין

כך אם לא הורה בה עדיין לאיסור ה' מותר אך כיון דב'ק' זאלישטשיק הורה המורה לאיסור לכן

קם דינא אבל מ"מ מה שנהגו עד הנה היתר אינו איסור ממש לכן הכלים ישוהו מעל"ע ואח"כ

ישתמשו בהם ומהיום והלאה לא יאכלו עוד החלב מהם והוא אסור להבא :

סי' פ"ח, ש"א אם מצאו מים בעוף ופתחו העוף לבדוק באברים הפנימים

נמצאו ביצים נקרשים והורה המורה להיתר בהש"מ. הנה לא ביאר לנו ר"מ אם גם השלל נתקלקל או

יפה אמר ר"מ דהוי תרי קולי בהפ"מ ולא מהני אבל אם השלל קיים רק הביצים נקרשים אז יפה

הורה המורה להיתר. ושוב נזכרתי מ"ש בטטור"ד מהד"ק בעז"ה דמה דהטריף ס"ל דתרי קולי לא

מקלינן בהפ"מ היינו אם התרי קולי הוי בחד הוראה וחד מקום אבל אם הוי בב' ענינים אף

דהוי בעוף אחד או בהמה אחת לא נחשב תרי קולי דכ"א נחשב נדון בפ"ע אי"כ ה"נ מה דמקלינן במים

בעוף היינו דלא חיישינן שמא נתקלקלו האברים

שמבטשים חמימות ואין לנו להוסיף עוד לומר גם בדקין ושאר מקומות כן ובפרט דבריו התב"ש נכונים דדוקא היכא דהוי התולעים מגופה בזה דרכם לבקש חמימות ולהפדר רק אחר שחטטה ולא בתולעים דאחי מעלמא ואני מוסיף על דבריו דבריהא דהוי התולע בבשרה ולא בתוך הקנה והסמפון. בזה אם איתא דהוי מעלמא בתוך הקנה או בסמפון או בכרס הו"ל לאשתכוחי ומדגמא בבשר הריאה מוכח יותר דהוי מגופה ותולין יותר במצוי בפרט להחמיר ובה נסתר כל מ"ש ר"מ בזה ובדאי טרפה ומה גם בהני ב' ריעותות אם כי אין לו דין תר"ל כיון דאינו במקום אחד מ"מ כיון דהוי ב' ריעותות ודאי הוי ל' להטריף ושרא ל' מרא בזה :

ס' צ"ה. ש"א באוואז שה' מן המרה יוצא גורד אחד ונבדק בהדקין בחחק שאי אפשר להסיר לא כמין עור רחב רק כעין קנה חלוש וחתכתי באמצע הורד והי' מטטפן הליחה של המרה דרך הוריד הוה וגם בהדקין מעבר השני מפנים נגד מקום הדבוק היריד ראיתי בפנים בדקין במקום ההוא מראה גרין כעין מראה הליחה של המרה. הנה יפה הורה להטריף כי בודאי נקבה המרה ונקבו הדקין ואף שמצא אח"כ בכמה אוותות כן מ"מ טרפה ואינו דומה לנדון מ"ש הב"י בסי' מ"ז במעשה שה' בעיר בדב"ש וכו' שהתירוהו דשם לא הי' נקב בדקין גם הי' שם דק היוצא מן הדקין ומצד הכבד אבל כאן במרה וכנגדו הי' נקב בדקין ודאי טרפה ואני בעזה"י יותר מנ"ה שגא' שאני מורה הוראה בישראל ולא נודמן ל' שאלה זו שה' באוואז כן ודאי איזה חולי הוי שם במאכל האוותות וכדומה מה שנקבה המרה ונקבו הדקין ודברי הגוב"ת חו"ד סי' כ"א אין לו ענין לכאן כלל :

ס' צ"ו. ש"א בהמה נשחטה ונמצא הכרס נסרך לבין הצלעות והסרסא היתה בצד הכרס הנוטה לצד מעלה לא הוראה פני הקרקע והי' סרוך לבין שתי הצלעות הקיצונים סמוך להכליות והסרסא היתה עבה ואדוקה מאד בכרס ולא היתה יכולה לעבור ולקלוף מן הכרס והובא אליי ושאלתי והגידו לי כי נבדק בפנים הכרס ולא הי' שם מחט ולא שום דבר והובא אליי חתיכה מן הכרס עם הסרסא באשר הוא שם ונתתיי הסרסא בכח ונשאר הכרס נקוב במקום הסרסא

בהם ותחוב מעבר לעבר ולא הורה בו והלכו למורה אחר והכשירו. הנה ודאי שלא כדון הכשיר ואף שלא ראה שהי' תחוב מעבר לעבר נמי שלא כדון הורה להכשיר בזה :

ס' צ"נ. ש"א בדבר אשר הובא לפני דקין מאוותות שהי' בהם שני מעיים הנקראים בל"א דיא טרפה קישקאלין שהיו עבים ביותר עד שהיו נראים כנפוחים מחמת שהיו מלאים קיא צואה ובשר המעי שלהם הי' בריא וא"לם ולא הי' בהם שום ריעותא ואף לא שינוי מראה כלל רק מלמח הצואה היו עבים האין לדייני להאי דינא. הנה הדבר פשוט שהם כשרים דאינו דומה לדין הרמ"א בסי' מ"ז דהתם אם נסתמו מכה הנועות זה אין סופו להיות בריא והיו סתימת המעיים אבל אם הבשר בריא רק מחמת המאכל הוא עב הנה המאכל בטבע עומד לצאת כי טבע כל בעל חי דכח הדוחה דוחה הצואה לצאת ולכן אם יאכל מאכל חדש ידחה את הצואה מכבר לצאת ולא נחשב סתימת המעיים ככך. והמטריף בזה לא חש לקמחי' ואינו יודע בתוראה כלל ומדמה מלתא למלתא דאינו דומה כלל והדבר ברור שזה כשר ומאן יהיב ל' משפרי שופרי וכו' :

ס' צ"ד. ש"א בדבר הדקין שהי' עליהם מורנא ונקבים גם הי' על הדקין נקודות אדומות במקומות אחרים והכשיר : תשובה. הנה הרע לעשות כי באחת מהני ריעותות הי' לו להטריף ומה גם בתרתי כי הנה מכה נקודות אדומות הי' ראוי להטריף כי זה בעצמו לקותא הוא ולדעתי מבואר כן בתב"ש ופמ"ג והי' לר"מ לדקק ולבדוק אם הי' האודם בעבר השני ג"כ ודאי הוא טרפה. ומ"ש ר"מ ראי' להיפוך מן מ"ש האחרונים גבי המסס אם הוי קיד בחוץ דרך קיד בעינן ולא אודם לא דמי כעוכלא לדנא דשם כיון דאין האודם מעל"ע רק בחוץ ולכן בעינן קיד להיות ראי' שהי' נקב אבל אודם אין ראי' לנקב ואף דהוי עכ"פ לקותא מה בכך שנלקה הבשר בחוץ כיון דאינו מעבר לעבר אבל בדקין אם הי' מעבר לעבר והוי לקותא ובשר רע הוי כנרקב וכניקב ולכן הי' לו לבדוק אם הי' האודם מעל"ע. ובדין המורנא והנקבים נמי הי' לו להטריף חזא כיון דבריהא גמא הוי חידוש לומר דאחר חירי' פרשו

יהי העור שלמעלה שלם מים הרי יזובו מן הנקב של הופק אל העור ומה בכך שיהי הולכין המים על הבשר שבין העור ובין הבשר עכ"פ לתוך המעיים בפנים לא יבואו והוי כלא הי כלל ואין תחי' בלי שחי' ובע"כ דאפשר להיות כן אי"כ היה בניקב גם העור הוי כן ודרך המים לרדת בשוה למטה ואף אם מעט מהם יפלו למטה מימ קצת מהם ילכו בשוה למטה אל המעיים. ומה שדרכן להלעיט העופות בקאקאריזוס הוא איסור גמור ויפה עשה ר"מ שהורה לאיסור ויסכר פי המורה להכשיר :

***סי' צ"ה. מה ששאל באם ניקב הופק והמאכל נופל לחוץ או שהמאכל נופל**

לפנים לחלל הגוף : תשובה, הנה זה תלוי בראות עיני המורה אם ניקב באופן שיותר מצוי להיות נופל לחוץ או לפנים לחלל הגוף ודאי טרפה דהרי עתיד למות אבל אם מצוי יותר שיהי נכנס לקורקבן או אף אם הדבר שקול כיון דטבע בעלי חיים להיות המאכל יורד לקורקבן דכח הקורקבן מושך אצלו המאכל או נחשב זה יותר מצוי שירד לקורקבן והוא כשר : **סי' צ"ז. ע"ד השאלה אשר אירע בכוליא**

שחתכה המנקר וכו'. הנה לדעתי הוא טרפה כדעת הרב מה"ר יהודה כיון דתחלה אמר המנקר שאינו יודע אם הי' מים זכים אינו נאמן אח"כ לומר שיועד שהי' זכים והן אמת דמ"ש ר"מ ראי' מס' מ"ו אינו ראי' דשם אמר בפירוש תחלה שהוא טרפה וכאן לא אמר בפירוש תחלה שהוא טרפה רק שאינו יודע וא"כ יכול אח"כ לומר שיועד וכמ"ש כעין זה בחומ"מ סי' ע"ה סעיף י"ד בהג"ה אך זה אינו לא מבעיא לדעת מהרש"ל שהביא הש"ך שם אי"כ הי"כיון דלדבריו הראשונים הי' טרפה אי' לומר אח"כ נזכרתי אף גם לדעת הרמ"א שם אינו ראי' דשם דהפערין הי' קודם זמן מה לכן יכול לומר דתחלה א"כ אם פרע כבר ואח"כ נזכר שפרע אבל כאן כיון דבשעת חתיבת הכוליא אמר שאינו יודע אם הי' זכים אינו נאמן אח"כ לומר שהיו זכים כיון דבשעת מעשה אמר מיד שאינו יודע ניכר שהוא משקר גם י"ל מלתא דלא רמיא עלי' דאינש לאו אדעת' דהקצב לא ידע דיש חילוק בין בין אם הי' מים זכים או לא גם אף אם היו זכים דלמא היו מלווים או סרוחים כיון דיצאו מן הרוב יש לחוש לזה ג"כ וא"כ

הסרכא ונראה כי הסרכא הייתה נשרשת בעובי הכרס אך לא הי' הנקב מעבר לעבר והפכתי ובדקתי עור הכרס מצד השני שלפנים לבדוק כנגד נקב והסרכא וראיתי והנה שם בסמוך לו צלקת אחת קטנה אכן הי' נראה שלא נגד הנקב והסרכא ממש רק קצת מן הצד ומקום הצלקת בריא כראוי ורחוק קצת בעובי ג' אצבעות הי' שם עוד צלקת אחת אך נגדה לא הי' שום ריעותא בכרס בצד החיצון. הנה ר"מ עם המוצ' דשם הכשירו מכה ס"ס ולדעתי לא טב הורתם בזה כי הנה ספק זה שצלקת לא הי' נגד נקב זה לא נחשב בעיני ספק חסרון ידיעה לכל העולם כי מה בכך אם אתם לא הכרתם אולי אחר הי' מכיר וגם בספק חסרון ידיעה לכל העולם אם הטו"ו מיקל מ"מ הב"ש באהע"ז סי' קנ"ה בסופו חולק על זה עיי"ש ולדעתי אין זה חסרון ידיעה לכל העולם וגם הפלוגתא של הראשונים מה הוי כים הפנימי זה אינו רק בנקב לבד אבל כאן ראינו ריעותא דנסרך בין הצלעות וכיון דאין סרכא בלי נקב בע"כ הכונה רק בנקב המטריפו דא"כ גם בריאה נאמר שהי' נקב רק בעור אחד בע"כ הכונה דהסרכא באה רק בנקב המטריפו אי"כ כאן נמי כיון דהי' סרכא ודאי הי' מאותו מקום שהנקב מטריפו ואף להסוברים דאין קפידא בסרכא בשאר אברים מ"מ היינו בסרכא קלה שאפשר לנתק ולקלפה אבל בסרכא חזקה כהך ודאי מודים דהוי כעין מכה ממש ודאי מעיד על נקב שמטריפו ובוה כ"ע מודים ולמעט בפלוגתא עדיף גם מדברי הפמ"ג בסי' ל"ג אין ראי' דהוא מיירי שהי' רק נקב בחיצון בזה יתכן דנתרפא הפנימי טרם שניקב החיצון אף דהוי בו צלקת אין זה קרום מחמת פכה אך החם מיירי דהוי בו רק נקב וזה יתכן דהוי אחר שנתרפא צד השני אבל כאן כיון דהוי בו סרכא וכיון דאין סרכא בלי נקב המטריפו ודאי הוי בו נקב המטריפו טרם שנעשה הסרכא לכן מכל הדין ג"ל שהוא טרפה ולא טב הורה להכשיר בזה :

סי' צ"ו. שא"ל בועף אינדיק שניקב הופק במקום שאינו עושה טרפה

רחוק מעט ממקום הנמתח עם הושט אך לא בעור הופק לבד ניקב רק גם הצור החיצון הי' הנקב מפולש החוצה. הנה לדעתי הוא כשר בפשיטות אף שהפוסקים סתמו כי מה בכך אם

חסרון מגוף הכוליא או טרפה כדעת התב"ש
בוה כן ג"ל דרינא :

*סי' ק"ב. מה ששאל בנדון סרסא שלא
כסדרן דבדקוהו במיעור

ובפושטין ולא בצבץ ואח"כ משמש בה הטבח
בחזק ובצבצה מה דינו. הנה כבר נשאלתי ע"ז

והשבתי להיתר ולא מבטיא אם ממשמש בה
הטבח בידיו בכח אח"כ רק גם בלא ממשמש

גמי כשרה ואין לו ענין כלל למה שתלה ר"מ
דין זה בפלוגתא התב"ש והפמ"ג בטעם דאם

יש נקב תחת הסירסא דטרפה ולא תלינן בידיא
דטבחא דלטעם התב"ש דטרפה מכת דשלא

כסדרן בעי בדיקה וכאן א"א לבדוק ממילא
בנדון דידן דבדקוהו תחלה ולא בצבץ שפיר

תלינן בידיא דטבחא אבל להפמ"ג שכתב הטעם
דבסרסא כיון דרוב מטריפין לכך תלינן הנקב

יותר בסרסא מידא דטבחא איכ"ה הנ"ט טרפה
עכתי"ד. ולדעתי אין ענין זה לזה דהתם מיררי

בא"א לבדוק מתחלה או לא והוי חזקת הדבר
בהיתר מעולם בוה שייך טעם זה או זה אבל

היכא דבדקוהו ולא בצבץ כיון דאינו צריך
לבדוק יותר א"כ כבר יצא הדבר בהיתר והוי

כאן חזקת היתר ולא גרע מדין המבואר בס"י
י"ח סעיף ט"ז אם בדק הסכין והצניעו ואח"כ

נמצא פגום שמותר מכת שיצא הדבר בהיתר
ועיין בש"ך שם דאפי' ידע שלא שיבר בו

עצמות אמרינן מעצמו פגם הרי התם הוי ספק
בשחיטה והוי חזקת איסור ולכך באם נמצא

פגום אף ששיבר בו עצמות לא מהני ואסורה
ומ"מ אם בדקוהו פ"א והותר שוב יצא הדבר

בהיתר ומותר אף דאין לנו במה לתלות איכ
ה"נ לא גרע סרסא זו מחזקת איסור דהתם וכיון

שנבדק פ"א יוצא הדבר בהיתר דהוי ריר בעלמא
שוב הוי חזקת היתר ותלינן שהנקב נעשה אח"כ

מכת היוק של הנפיחה שנשפחו בו פגם אחר
פעם ומרוב המשמוש נעשה אח"כ הנקב מכת

חזק של הנפיחה ולכך לא מבטיא בנדון דידהו
שלא ה"י הנבבין רק במקום הדלדולים שישה

הורו רק אם ה"י במקום הסרסא ממש גמי מותר
כלי חשש ופקוק כלל לדעתי בעוה"י :

*סי' ק"ג. שא' בגלגל עור העליין קצת
ותחת עור השני הוי חסרון

מבשר הריאה בפנים רק שה"י נראה החסרון
דך

וא"כ יש לחוש אולי הגיע לליבן ואם לא הגיע
דלמא הוי מלוחים וכו' או דלמא לא היו זכים
לכך בודאי הוא טרפה והכלים טרפה כדיון כל
המבשל ספק טרפה :

*סי' ק"ד. שא' מה דשכיח במדינתו שבכוליא
מוצאים בכיס מים צלולים

ומראיהו כמראה יין אדום וטעמם לפעמים הם
מרים או מלוחים קצת ולפעמים הם מרים מאוד

ונוגע ממש בלובן בלי שום מפיסין ויש לספק
אולי נחסר קצת מהלובן וא"א לעמוד על הביורור

מחמת שנוגע ממש בלובן ולפעמים קולפין
הבושה מצ"ה הכוליא נמצא נסרך על הכיס שעל

הבושה הלובן הכוליא וכו' : תשובה. ג"ל
דודאי דין הכוליא כדיון הריאה שמבואר בס"י

ל"ד דבעינן שיהיו מתוקים ולא מרים ואין הטעם
בריאה מכת הסמפונות דהרי אפי' אינו במקום

סמפון נמי טרפה רק הטעם דגוף הריאה יקלל
גם לשון הש"ך בס"י ל"ו בשם מהרי"ו דמרים

או מלוחים הוי כמו עכורים איכ משמע דאדרבא
עיקר האיסור הוי כמו עכורים ובעכורים אין הטעם

מכת שיקלל הסמפונות ולכך אם הם מרים או
מלוחים הוי כמו עכורים ואפי' לא הגיע ללובן

אנחנו מטריפין כדעת הש"ך ומכ"ש אם הוי
ספק אולי שלט גם בלובן ומה דהוי כמראה

יין אדום זה גרע ממראה דבש וגרע מדם דבדם
דעת המכשירין דאין לקותא שכולה דם משא"כ

כמראה יין אדום י"ל דבו הוי מראה דם ומעורב
בו מראה לבן ונעשה כיון אדום והוי כמו

עכורים ממש לכ"ע לכך בודאי הוא טרפה אף
בלא הגיע ללובן לפי מנהגינו כהש"ך ומכ"ש

אם הוי ספק אולי הגיע ללובן ודאי טרפה :

*סי' ק"א. ע"ד השאלה בכוליא שה"י בה
מים זכים עד הליבן לא

יותר ובתוך הליבן מצאו אכל וכבר אכלו אנשי
העיר הבשר ויהי' הפ"מ לכל העיר בוה ודאי

דכשר אף אם ראו דהאבן נראה מגוף הכוליא
מ"מ כדאי הם המתירין לסמוך עליהם ככה"ג

רק אם באה שאלה זו טרם שנאכל הבשר אז
יש לראות אם האבן אינו מגוף הכוליא ולא

נראה כנגדו חסרון בכוליא או כשרה ולא נחשב
תר"ל כיון דאינו במקום אחר ממש וכן אם

לא נודע אם נראה חסרון מגוף הכוליא כגון
דנאבד גמי כשרה אבל אם הוי לפנינו וניכר

מיירי דכל הנקב נסתם לכך מהני אבל בזה כיון
 דשלא במקום הצלעות נקרע ג"כ זה אינו מכוסה
 ונהי דבלא נקרע כלל יותר כשר מיהו אם באמת
 נקרע רוב בשר החופה מה בכך שקצת נסתם
 ע"י הצלעות מ"מ כיון דקצת אין לו סתימה
 מושך עמו יותר הקרע ומקלקל הכרס. ועוד
 נראה דמתוכו מוכח כן דבשלמא גבי כבד דאין
 טרפש הכבד מונח על הכבד ממש ולכך י"ל
 אם בנקב סתימה כל דהו מהני אבל בבשר
 החופה את רוב הכרס כיון דנקרא חופה את
 הכרס מוכח דהוי על הכרס א"כ הכרס עצמו
 יהי סתום הקרע ולא יתקלקל מכח סתימה
 הכרס עצמו ומוכח דלא מהני בזה סתימה ומה
 גם דזה גופו אינו ברור דהוי מצד הכרס ויש
 סברא לומר דהוי מצד עצמו וא"כ נהי דנסמך
 דהוי מצד הכרס אבל מ"מ אי"ל לצרף עוד
 קולא לומר דסתימת דבר אחר מהני מה שלא
 נמצא כן בש"ס וראשונים וגם מה ענין טרפש
 הכבד דמיירי בנקב וכאן הוי הקרע גדול דנקרע
 רובו. והנה מה שהוכיח ר"מ מלשון הט"ז בס"י
 מ"ח סק"ה דטרפות נקרע רוב בשר הוי מצד
 עצמו הנה יפה דחת ר"מ בעצמו דכיונת הט"ז
 רק דבשר החופה את רוב הכרס טרפה מצד
 עצמו אף דלא עשה יותר טרפות דעכ"פ סופו
 לנקוב משא"כ בסכין דהוי החשש רק שמא
 כבר ניקב דבר אחר אבל לעולם מודה הט"ז
 דהטרפות רק מצד הכרס :

ובמה שהקשה ר"מ על מה שכתבתי בטוטר"ד
 תנינא ס"י קע"ה דהב"ח הוי יחידיאי ושם
 בק"א ס"י מ"ה סתבתי דכדאי הב"ח לסמוך עליו
 הנה ז"א סתירה דבתשובה קע"ה דהוי קוד
 צדדים להחמיר כתבתי גם זה דהב"ח יחידיאי
 הוא. אבל בתשובה מ"ה דלא הוי ריעותא אהרת
 לאסור כתבתי דכדאי הב"ח לסמוך עליו בהפ"מ
 ומ"ש ר"מ ראי' דאין הבשר שעל הצלעות
 בכלל מלשון הפוסקים שאם נקרע יצא הכרס
 הנה אין זה ראי' דהרי לא כתבו שיצא הכרס
 לחוץ רק הכונה שיצא הכרס ממקומו ותדע דהרי
 החולקים על הב"ח ואוסרים אף דהעור שלם
 והרי כתבו הפוסקים שיצא הכרס ובע"כ הכונה
 שיצא הכרס ממקומו כן הי"נ הכונה לדעתי :
ובמ"ש ר"מ ראי' לדעתי מלשון רש"י חולין
 ד"ג שכתב ורוב החיצונה דקאמר

כתבתי

דרך העור. הנה לדעתי הוא כשר ומ"ש ר"מ
 להחמיר מכח דברי התב"ש בס"י ל"ג לחלק בין
 ושם לריאה דבריאה הבשר שתחת העור מגין
 על העור וא"כ בזה ליכא בשר תחתיו דהוי
 חסרון לדעתי אין בזה חשש כלל מכמה טעמי
 חדא י"ל התם הכונה דבשעה שנגלד זה אין
 חשש שנגלד גם השני ואינו ניכר דהבשר מגין
 וא"כ הי"נ י"ל בשעה שנגלד עור זה הי' הבשר
 שלם והגין על השני ואח"כ באיזה זמן נעשה
 החסרון י"ל השתא הוא דאיתרע ומקודם הי'
 שלם ואז כבר לא אתיילד ריעותא בהריאה ועוד
 הרי י"ל עכ"פ סביבות הנגלד יש בשר הריאה
 וי"ל גם זה נותן כח בהעור הסמוך לו ושומרו
 מנקב ועוד הרי נהי דהוי חסרון בבשר עכ"פ
 למטה יש בשר הריאה וכיון דהוי מחובר להעור
 וכולו חד י"ל דהבשר שלמטה נמי שומר העור
 ומצילו מן הנקב ומה גם דהוי רק תירוצ אחד
 וכמה תירוצים אחרים נאמרו בזה ואין תרצו
 של התב"ש בזה מוכרח לכך לדעתי להקל בזה :
י"ס ק"ד. ע"ד שאלתו בדבר שאירע שעי'
 נגיחת הבהמות ניקב בשר

החופה את רוב הכרס אותו חלק אשר הוא תחת
 הצלעות וכי' הנה לדעתי אין זה הלכה למעשה
 כיון דמשמעות לשונו משמע דהבהמות עדיין
 בחיים וא"כ איך יודעים מה הוי בבטן הבהמה
 ובפרט לדעת שנקרע רוב בשר החופה את הכרס
 ושהקרע הרוב הוי בבשר שבין הצלעות. והנה
 מ"ש ר"מ להיתר להסוברים דהטרפות אינן
 מצד עצמן רק מכח הכרס מהני ל"י סתימת
 הדופן כמ"ש הט"ז בס"י מ"א גבי חצר הכבד
 הנה אין זה דמיון כי מלבד דאין מדמין בטרפות
 שהרי חותכה מכאן וח"י כן י"ל בזה בשלמא
 הכבד הוא עב ואין קלקול בו רק אם נתקלקל
 כולו מעבר לעבר י"ל דסתימה ע"י ד"א אינו
 מקלקל בו כ"כ אבל הכרס העור שבו הוא דק
 ואם ניקב בו נקב נמי טרפה דלא מהני סתימה
 ע"י ד"א להגן עליו אך מלבד זה אינו דומה
 למ"ש בטוטר"ד על הל' טרפות ס"י קע"ה חדא
 ראני לא מדבר שם שלא נקרע רק רוב הבשר
 שעל הצלעות אני מדבר שנקרע בשר החופה
 שלא גצד האצלות רק ביה עצמו ליכא רוב
 רק עם הבשר שבין הצלעות הוי נקרע רוב
 הבשר החופה וא"כ מה ראי' מדברי הט"ז שם

יש לחוש כל דגשם פ"א אולי ע"כ נסמך נבי"ב ואח"כ חזר ונתעצל ע"י הכאב כיון דע"כ נסמך ולכך אין רא"י דחי יב"ח כיון דנפסק בלי עיכול כשר א"כ ע"י השמטה יתכן דנפסק ושוב לא נתעצל מיד וחי רק אח"כ ברוב הימים כיון דנפסק ע"כ גורם הכאב להתעצל לכך חלילה להקל בזה וכבר הראיתי לו ק"ו אם בנשבר סמוך לגוף מחמירין כן מ"כש בנשטמ ממקומו ולדעתי הדבר פשוט כן :

ס"י ק"ו. ש"א ג'דון האוזות שהי' הנוצות מלובלכין והדיחה אותם והושיבם על התנור אחר האפי' בערך ג' או ד' שעות ואח"כ לקחה אותם משם ומתו ב' והמותר הולכה על העגלה להשושם ומתו עוד ב' והשאר שחט אותם השושם ואומר שהי' פרכוס מה דינם. הנה לפענ"ד דין נחמרו בני מעיים אינו כאן כיון שהי' איזה שעות אחר אפי' מיהו כולם יש להם דין מסוכנת כיון דחזינן דמתו ארבעה ויגיד עליו רישו מיהו ג'דון דהי' פרכוס אם יאמר השושם שהי' להם פרכוס דדי בעוף כמ"ש ביריד ס"י י"ז הם כשרים ואם לאו המה טרפים. שוב חזר השואל והשבתינו הנה לדעתי ודאי אין דינם כדן נפלה לאור כיון דנפלה לאור אינה טרפה ודאית רק ספק ולדינא דש"ס הי' מהני בדיקה ונהי דלדין אין אנו בקיאים בבדיקה ע"כ הוי רק ספק ובפרט אם חזינן דלא נשתנו הבני מעיים וא"כ השתא דהוי עוד ספק אולי לא הוי כלל כנפלה לאור ודאי ראוי לאוקמא בחזקת כשרות והוי ס"ס ג"כ דשמא לא הי' התנור חם הרבה ואת"ל דהי' חם דלמא לא נחמרו בני מעיים והיכי דהוי ספק לכל העולם לא נחשב ספק בחסרון ידיעה והתחלת הספק הוי שמא לא הוי נפלה לאור כלל ולכן לא בעינן מתהפך וגם הוי כמה ספקות שמא לא הי' התנור חם הרבה ואת"ל הי' חם דלמא אין דינו כנפלה לאור דהרי יש דעה דבנפלה לרותחין אין דינו כנפלה לאור לכן ג"ל ברור דאין דינו כנפלה לאור ועוד נהי דאין אנו בקיין ליינו אם נפלה לאור בודאי אבל בספק נפלה מהני ע"כ בדיקתנו להוכיח דלא הוי כלל נפלה לאור וז"ל לדעתי ע"כ בכלל מסוכנת הם וג'דון הפרכוס הנה הספר יו"ד לפניו וכל פרכוס דמהני בעוף אפי' יש פלוגתא בש"ך יש להקל כדעת המקילין ומותרין האוזות כי הוי חסד מרובה

מתניתין רואים כמה יש מן הקרום נגד הכרס טרפה משמע שכל הקרום נקרא בשר החופה הוא רא"י נכונה אלא שכתב ר"מ דתקשה למה לא נהני הגנת הצלעות וזה נתיישב כבר לעיל והנה לדינא אני עומד בדעתי דגם בשר שעל הצלעות בכלל רק אם ליכא כל הני ריעותות המבואר בתשובה ס"י קצ"ה או אם העור שלם מי שרוצה לסמוך על מ"ש שם בק"א ס"י מ"ה דכדאי הביח לסמוך עליו יסמוך ואין מוזהיחין אותו: **י"ס ק"ה. ש"א** בפרה זה יותר משנתים נשטמ יריכה והיתה צולעת

ועל אחד התזירה למקומה ושוב הלכה כדרכה וגם עתה הולכת ישר רק כשהולכת בחזקת או קופצת חזר ונשטמ וצולעת עד שבא הערל ומחזיר עוד למקומה והולכת בטוב וכן דרכה תמיד ובכל עת וכבר ילדה ובא בעל הפרה לשאול על חלבה: תשובה. הנה ר"מ הביא הפמ"ג ס"י ג'ו בש"ד ס"ק י"ב גבי נשבר במקום צ"ה וסובר שהפמ"ג חידש זה מדעתו וכבר קדמו הפ"ח בה"ל טרפות הובא בש"ע קטנים בלק"ה והוא כתב זה בנשבר הגף סמוך לגוף דלא מהני כ"ד חודש אפי' אם ירבה כחול ימים עיי"ש והביאו הכרם ג"כ בסי' ג'זו והסכים עמו הבאתי זה לדחות דברי ר"מ שצידד להקל ולחלק בין ג'דון שלו לג'דון של הפמ"ג אבל בנשבר סמוך לגוף לא שייך חלוקין דהרי דעת כמה להקל בנשבר סמוך לגוף ומוכח דאין בו חשש כ"כ קרוב להיות נקבה הריאה בזה ואעפ"כ כיון דאנו מחמירין בזה לא מהני שהי' יב"ח מ"כש בנשטמ הירך נהי דלא ע"כ נבי"ב מיד ע"כ י"ל דע"י הנדנוד כל פעם כמה שיוצא ושב ע"כ יתעצל ויקרב נבי"ב ואינו דומה לאם הוא בתולדה במקום אחד ושלא ע"י אדם משא"כ כשיוצא כל פעם גם ע"י אדם ודאי כואב לו כל פעם ויתכן שמחמת הכאב נרקב נבי"ב וכן מה שהביא רא"י מנפילה אינו רא"י דשם לא ראינו דגשטם כלל הירך ובפרט כשהלכה יפה מוכח דלא נשטם כלל ואף אם אינה יכולה אח"כ לילך תלינן דשגרונא נקטה וכו' אבל היכא דראינו דגשטם ממקומו ודאי יש לחוש לעיכול נבי"ב אף אם הוחזר פ"א ואינו יוצא עוד יש לחוש לזה כיון דצ"א פ"א ולא מביעא אם הוחזר ע"י אדם רק גם אף אם הוחזר ממילא

מרובה גם אין זה ברור דהוי בכלל מסוכנת :
ס"י ק"ז. ע"ד שאלתו בכרי שמכר ב' אווזות ואמר להבעה"ב במסלית שהי לו ג' אווזות בכלוב אחד ושמע קול צווחה באווזות ויצא מהבית להקאמער וראה שהתחיל ברח מהכלוב וראה שאוואז אחת מבעבע דם מצוורה שנשך אותה החתול עד שמתה ונשארו רק ב': תשובה. הנה מה שנקט ר"מ בלשוננו שהי הנכרי במסלית הוא למותר דמ"נ אם אמר הנכרי קודם שמכרו ודאי הי' נאמן אף דאינו מסלית דאי בעי קלי' כמ"ש בס"י ט"ז ואם לאחר שמכרו מ"נ אם מהימן ל"י אפי' אינו מסלית נאמן ואם לא מהימן ל"י אפי' מסלית אינו נאמן כמ"ש כ"ז בס"י ט"ז ובש"ך שם. והנה יפה כתב ר"מ דאף דחתול הם בני תרבות מ"מ כאן כיון דחוינן דהי' צווארה מלוכלך בדם גם שמעו קול צווחה ודאי הי' ראוי להטריף הכל רק יפה כתב ר"מ דכאן שאני דאפשר דהאוואז הוציאה ראשה לחוץ ושם מצאה החתול ודרסה והוי כספק על וכן כתבתי בטוטרד מהד"ק ובמה"ל ויפה הכשיר המותר. ועוד אני אומר דיש לצרף בזה נמי מה שהחתול הוי בן תרבות והיינו אף דקיי"ל דאם ראינו דרך הכאה ורדיפה חוששין מ"מ רק חיינו לאותה שרדפה ומכ"ש דרסה אבל לחוש להשאר י"ל דוקא בדרוס שדרכו לדרוס בזה חיישינן לכולם כיון דדרכו בכך אבל חתול דדרכו שלא לדרוס רק עתה יצאה מן הרוב אין לנו לחוש אלא למה שראינו אבל בהמותר ראוי לומר שחזרה לדרכה ונח רגזה אף בהכאה בלי סתה כן ג"ל להלך בזה :

ס"י ק"ח. שא' בתרנגולת שנחתכו אנפיה ובנף אחד הי' הבוכנא כולו קיים והיתרות והגידין במקום שנחתך היו כולם בריאים אך קצת מהעצם שהבוכנא רבוק אליו דהיינו האסותא נשבר קצת ממנו וחיישינן דלמא מחיים הי' גירוח הבוכנא מן האסותא: תשובה. יפה הורה להכשיר דאין להחזיק ריעותא וגם הוי ס"ס דלמא לא זו ממקומו ואת"ל זו ממקומו דלמא לא נקבה הריאה ואני מוסיף על דבריו דאין לומר דאינו מתהפך כיון דאין אנו רואים ריעותא בריאה רק מכה הבוכנא צריכין להתחיל תחלה בזה כמ"ש הש"ך בס"י ק"י ומה שכתב ר"מ דאיי

לומר ספק בח"ח דהטריז פסק דהיכא דהוי ספק לכל העולם וכי' הנה הן אמת שהב"ש באה"עו ס"י קנ"ה כתב ראי' אף דהוי ספק לכל העולם נחשב חסרון חכמה אך הנה הב"ש כתב שם בטופו ואולי יש לחלק ונראה כוונתו דהתם הוי איתחזק איסור ונהי דיש דעות דבספק דרבנן אף באיתחזק דקולא מ"מ בהצטרף יחד ספק בחסרון חכמה אף דהוי לכל העולם כיון דהוי אתחזק איסורא ג"כ לכ"ע יש לחוש לחומרא אבל היכא דלא איתחזק איסורא י"ל כדעת הטו"ז. ועוד עלה בלבי לומר דאף להב"ש היינו רק בספק אחד או לא נחשב ספק בח"ח אף דהוי לכל העולם אבל בס"ס י"ל דלכ"ע מצטרפין לס"ס היכא דהוי ספק לכל העולם כיון דהוי ס"ס מצרפין גם זה לספק. ומ"ש ר"מ דבלב"ש בפתיחה אות נ"ז הביא בשם הבית יעקב להטריף בבוקא דאטמא דלא שף מדוכתא רק שהעצם שהבוכנא מונח בו נשבר חצי העצם ממנו דאסור דחיישינן שפעם אחת שף מדוכתא. הנה יפה חילק ר"מ דהתם ברנ"ל מיירי מתוך שהולך בו יתכן דשף מדוכתא אבל לא בגוף העוף ויפת כוון בזה והכונה דדבר המצוי לא נחשב לספק וכיון דהולך עליו ואין העצם שתחוב בו שלם יתכן יותר דשף מדוכתא. וגם גוף דברי הבי"ע ולב"ש אין נראה ל"י כיון דבבוכנא גופו לא נראה ריעותא כלל אין לנו להחזיק ריעותא וכל מקום לא חיישינן רק אם באותו אבר דהוי בו ריעותא בו יש לחוש יותר אבל במה דלא ראינו ריעותא בו אין לנו להחזיק ריעותא מאבר לאבר כיון דהאבר שראינו בו הריעותא אין ממנו נמשך טרפית מיהו בנדין דידי' ודאי גם להבי"ע ולב"ש הוא כשר: **ס"י ק"ט.** ע"ד שאלתו. הנה התרנגולת הזאת אף שהיתה צליעת

זמן מה מ"מ כיון דאח"כ התחילה להטיל ביצים אם הי' שוחטים אותה מיד היתה מותרת כיון שמשלת ביצים הוברר הדבר שהיא כשרה אך כיון שחיתה אח"כ זמן מה אי"כ יש לחוש דלמא תחלה הי' רק נפוח ולא שלט בצומת הגידין לכך היתה כשרה ולכן הטילה ביצים ודלמא אח"כ שלט הגפוס גם בצ"ה ונטרפה ומ"מ כיון דכבר התחילה להטיל ביצים קודם שנטרפה מטילה אח"כ כמבואר כ"ז בפוסקים ולכן התרנגולת ודאי טרפה מספק אך הביצים כיון דגם שאר התרנגולות הטילו והמה היו יותר מזו דהוי טרפה מספק אי"כ חז"י הרי

עליהם מסורת. ומ"ש המתירין שהי' כתב מאמריקא שיש להם מסורת הכל יפצה פיהם בראשון אני אומר כיון דבש"ע ס"י פ"ב י"ב ב' דעות אם מקום שאין להם מסורת ס"י יכולין לסמוך על מקום שיש להם מסורת וס"ים המחבר וראוי לחוש לדברי האוסר ודאי כן הוא ודברי הש"ך אין גרעין בזה כיון שמן המחבר מוכח להיפוך שכתב אם מקום שאין להם מסורת ולא כתב אם מקום שנתנו לאסור מוכח דאף דלא נתנו לאסור רק דאין להם מסורת להיתר נמי הוי ב' דעות ובודאי ראוי לחוש לדברי הבי' ולבוש שהם רבים נגד הש"ך וראוי לחוש להאוסרים באיסור תורה ובר מן דין הנה המתירין מיירי ממקום דהוי בישוב מימים הקדמונים ויתכן דיש להם מסורת מבעלי הש"ס או הגאונים וגם בזמננו ה' רוב ישראל כשרים והי' כדאי לסמוך עליהם משא"כ עתה הנה מדינת אמעריקא נתיישב בישראל זה ערך מאה שנים ומקודם לא הי' שם ישוב ישראל ומנ"ן להם מסורות ועוד זאת ידוע כי אז באו לשם רק כל מרי נפש וכל אשר לו גושה וקלי הדעת רובן ואין כדאי לסמוך עליהם ועל דבריהם שיש להם מסורת לכך בזה לכ"ע אסור לסמוך ולמעט בפלוגתא עדיף לכך בודאי אסורים ומי שלא ישמע לדברנו עתיד ליתן את הדין :

ס"י קי"ג. בנידון גף העוף שנשבר סמוך לגוף ונקשר ש"ע באופן שהוא טרפה מאיזה זמן לאסור הביצים הנה לדעתי מוזמן השבירה ואי"ל הביצים אסורים והכלים שנשתמשו בהם צריכין הכשר אבל אלו שאין ידוע אם הם אחר השבירה או קודם השבירה הטילה אלו מותרין דהוי כעין ס"ס ודק"י: **ס"י קי"ד.** שא"ל"ה עכ"ר מכר תרנגול לישראל ולכמה ימים בא לבית ישראל הקונה ושאל אותו במסל"ת אם כבר נרפא הצרעת שסביב הצואר וסיפר איך שחטף את התרנגול עוף שנקרא שסילאן שהוא טורף עופות קטנים רק שהוא הציל אותו מיד הטורף ורק עשה קרע כנגד הצואר ובדקו תיכף וראו יבש סביב הצואר וכעת נרפא הצרעת והיא בריא ושלם : תשובה. נראה דאין נאמן הנכרי ואין דומה לגדון של המהר"ם מלובלין בטור"י ס"י מ"ח ח"א דשם גופו חולק הטריז ואף להש"ך והתב"ש שמסכימין עמו דהוי כגילוי מלתא בעלמא ומקורו נראה כן שלמד

מן

הרי הרי ס"ס שמא אינה טרפה ואח"ל טרפה שמא לא הטילה כלל ואין זה דומה לספק אחד בגופו וספק אחד בתערובות דהתם ידוע דנתערב בו טרפה רק לומר שמא אינו זו הוי ספק בתערובת אבל כאן אין צ"ל שמא אינה זו רק שמא לא הטילה והוי שניהם בגופה ולכך מותרין הביצים. ועוד תמוה לי יותר מה זה שאלה מהא דהטילה גם הטרפה הרי כיון דע"כ"ם הכשרות הוי רוב א"כ מבי"מ ביבש בטל ברוב ושי"ס מפורש בביצה (נד"ד ע"ב) אלא אי אמרת ספק טרפה חו"ל דשאל"מ ותבטל ברובא ואנן קיי"ל כרי"א דאת שדרכו למנות שנינו א"כ בטלה ברוב כיון דנודע הספק תחלה בטלה ברוב לכ"ע ואף דאין ראוי לאוכלם ביחד הנה אף אם שם השתמשו הביצים ביחד מ"מ בדיעבד מותרין הכלים ובפרט בספק שמא אינו כאן טרפה כלל לכך מותרין הכלים בפשיטות :

ס"י קי"ו. שא"ל בנידון העצם הנשבר. הנה תמה אני אם הוי המחלוקת איזה עצם הי' א"כ נתיי"ט ספר ונחזי מה הוי העצם ואם התבאר והסמינו העצם בזה אזלי בהתייחד ונראה כי שקר בימיננו וחזק מזה לדינא כיון דנפל הכחשה שרי"מ אומר שהי' עצם האמצעי והמטריף אמר שהי' עצם הקולית וסמוך לגוף חנה הראשון נאמן כמ"ש בס"י ל"ט לכך נאמן ר"מ והוא כשר בודאי גם אף לפ"ד הטורף שהי' עצם חקולית וסמוך לגוף נמי נראה כיון דראה בחבורי שהוא כשר ור"מ כתב דגם בנוב"ק כתב כן אף אם הטורף הי' נראה להיפך מ"מ לא הי' לו להטריף כי מאן דפסק כמוני אין מוחזקין אותו ולא הי' לו להטריף ובפרט הכלים ויסכר פי ד"ש :

ס"י קי"א. ל"ס"י נ"ג בש"ע הנה בחבורי לאריח ק"ו כתבתי להסכים למה שמבואר בי"ש חולין בשם מהרי"ל דלא בעינן אצבע אגודל דוקא רק די ברוחב סתם אצבע לכך ראוי להקל בזה לככור שבת או חמ"מ עיי"ש :

ס"י קי"ב. ע"ד שאלתי בנידון העופות הבאים מן אמעריקא. הנה אני אוסרם ולא ירד בני עם המתירים וזה יותר משנה השבתי לך גלינא (עין טוהר"ד מהד"ג ח"א) באריכות ויסוד דברי כיון דאנן קיי"ל דאין סומכין על שום סימן רק על הטסורת ואין לנו

ואיכ נימא דהוי ע"א שזה אמי' ולישראל כיון דהבמה היתה תחלה בחזקת היתר הנאה אין ע"א נאמן לאסורו ונגד הנכרי נאמן ע"א כי לו הו' כאיסור ודאי כיון דהוא נהרג בע"א לכך שייך בו לפ"ע ואיכ קשה מה פריך לתרץ דנימ' לדין זה וצ"ע ואיכ אין לנו ראי' דמהימן ל"י רק דרבנן. שבת וראיתי דאכתי ראי' הנ"ל נכונה דקושיא הנ"ל א"ש ד"ל כיון דתנא תרווייהו ביחד כוס יין לנזיר ואמ"ה לב"נ ואיכ בודאי מיירי בחד גוני ואי מיירי שלא הו' ידוע רק ע"פ ע"א איכ בנזיר דהוא ישראל אין ע"א נאמן לומר שהוא יין כיון דיש לו חזקת היתר טרם שנדר ואיכ למה יעבור אלפ"ע ובע"כ מיירי שה' ידוע שהוא יין ואיכ דומיא כן מיירי באמ"ה לב"נ ופריך שפיר אך אכתי קשה לתרץ בכהימן ל"י דבזה בין בנזיר בין בנכרי במהימן ל"י אסור לו ושייך לפ"ע בזה כיון דלדידי' אסור ובהנאה להנותן מותר ובע"כ מוכח דמהימן ל"י רק דרבנן כנ"ל. ועוד ראי' דמהימן ל"י רק דרבנן מ"ש הרמ"א בס"י קכ"ז דאפי' מהימן בלבד יכול לומר איני מאמינך ובשאר איסורין איי כן ואי ס"ד דמהימן ל"י אסור מה"ת גם ביי"צ הו"ל להיות אסור דכל דחקן רבנן כעין ש"ת תקן אך אם מהימן ל"י הו' רק דרבנן לכך הם אמרו והם אמרו דבדרבנן הקילו ובשל תורה החמירו לכך העיקר נלפענ"ד דמהימן ל"י רק דרבנן ומ"מ לא מלאני לבי לעשות כן הלכה למעשה מיהו היכא שיש עוד צד להקל יש לצרף גם זה לסניף. (ועיין בסוף הספר מ"ש לכאן) :

כ"י קכ"ז. ושא' בנכרי אחד שחלק בפרה ברנלה בסכין למעלה מארכובה נגד צ"ה ונעשה רגלה נפוח והיתה צולעת על רגל זה ולאחר ג"ח ילדה הפרה ולד אם חלבה מותר. הנהר"מ צידד להיתר עפ"מ"ש בגבעת שאול להיתר החלב בפרה צולעת בבוקא דאטמא וספף אם איעכול גיב' ומכח ס"ס שמא לא נשטט הירך ושמא לא איעכול גיב' ואיכ ה"ל הו' ס"ס שמא לא נפסק הגידין ושמא רק אחד מן הגידין גם הביא בשם תשו' בית יעקב יהובא בכה"ט שכתב דאם נגחה שור בכרסה ונעשה נפוח אף דיש לחוש שמא ניקב רוב הכרס וכי' ושמא נקבו אחד מן האברים הפנימים מ"מ מותר החלב דמוקמינו בחזקת היתר. הנה יפה כתב רי"מ דדבריו ודאי תמוהים דמ"ש מכל ספק טרפות דלא מוקמינן בחזקת

מן הש"ס סוף יבמות דף קכ"ב ע"א דקאמר לכשתנא הפוגדקית נאמנת הוציא להם מקלו וכי' מכת דהיכא דהוי אומדנא דתפיסות מוכחת עליו נאמן הנכרי אף במקום שלא הו' נאמן בלא"ה זה נראה טעמו דמהר"ם מיהו נראה דאינו דומה לנ"ד ד"ל חכם נאמן דהוי כפועל כיון דעסיק במלאכתו ולדעת הרשב"א עדיף פועל מעד דעלמא ולכך זה צירוף להך סברא דהוי כגילוי מלתא גם שם הו' דבר הגורם ריעותא בידו ומכח דהוי שמה המסמר אבל כאן אין לנו גילוי מלתא על הריעותא דנתי דחוינן הגרר דלמא הוי מכלבא או מקניא ומגין לנו גילוי מלתא דהוי זה מן הטורף לכך נראה דאי' הנכרי : ונרין הגרר דנתרפא נראה דאין לנו להחזיק ריעותא שה' מעל"ע ויכול לסמוך על ה"ס להיתר : ונרין אם מהימן ל"י הנכרי דמפורש בס"י ט"ז ובס"י קכ"ז דאסור אם מותר למכרו לאחר או לנכרי ואין לחוש שמא ימכרנו לישראל. נראה דזה אסור מכח דלפ"ע לת"מ דאדרבא זה גרע טפי דהרי אם השני הו' שוגג ואי' אם הו' איסור מכ"ש דשייך בזה לפ"ע ואיכ כיון דלדידי' מהימן ל"י הנכרי ומכיר שהוא אמת איך יכשיל את חברו וז"ל. אך על"ה ברעינוי הערה אחת דמה פריך בפסחים כ"ב ולרא' והרי אמ"ה וכו' טעמא דלפ"ע הא לא"ה שרי וכו' נימא דמיירי שלא הו' ידוע שהוא אמ"ה רק דנכרי אחד או ב' העידו שהוא אמ"ה ואז לנכרי חברו אסור כיון דלו מהימן עדות הנכרי ובפרט אם יש ב' נכרים איכ אסור לו לאכול דמהימן ל"י ולישראל מכח הנאה מותר דלא מהימן ל"י הנכרי ורק משום לפ"ע אסור ולנכרי שפיר מהימן ל"י ואסור ל"י ומזה הו' נראה ל"י להוכיח דמה דמהימן ל"י אסור היינו רק מדרבנן ולא מה"ת ואיכ יהי' מוכח מה דנפתק המשל"מ בפ"ה ממלוה ולוה אם בדרבנן שייך לפ"ע ומזה יהי' מוכח דבדרבנן לא שייך לפ"ע ואיכ כיון דתנא בברייתא דאסור מכח לפ"ע בע"כ בידוע שהוא אמ"ה מיירי ואיכ לפ"ו הו' נראה כיון דמהימן ל"י רק דרבנן מותר לנכרי אחר בודאי דהיי' ספקא דרבנן וגם לישראל עצמו נראה דמותר דכיון דלא שייך בדרבנן לפני עור רק מכח מסייע ידי עוברי עברה וזה הו' רק במוזד לא כשהשני אי' שהוא אסור. אמנם קשה כיון דקיי"ל ב"ג נהרג בע"א ודיין אחד איכ הרי קיי"ל ביש לו חזקת היתר אין ע"א נאמן לאסור

הרוב דרוב אין נופלין מעצמן וגם עייני יש לחוש דממילא אחיילידי בה ריעותא המטריף דאין לומר דראוי לאוקמא בחזקת שלא נעשה מעשה דכל מה דהוי ממילא אינו בכלל מעשה כמי"ש התוכי ביבמות קרי"ט (ובבבבורות) לענין רובא התלוי במעשה דכל דהוי ממילא לא נחשב תלוי במעשה עיי"ש מכ"ש בזה דלא נחשב מעשה דבא ממילא ממש אבל בנדון בזה לא נעשה ממילא רק עיי הנכרי בכונה דכל דעושה בזה בכונה אינו יוצא בזה מן הרוב ולכן בזה שפיר מוקמינן ל' בחזקת כשרות מכא הרוב דרוב בהמות כשרות גם בזה כיון דהוי בידי אדם נחשב מעשה ממש ושוב ראוי לאוקמי בחזקת שלא נעשה מעשה ואין לחוש לפסיקת הגידין דראוי לאוקמא בחזקת שלא נעשה והרי זה אליים טובא דאפי' רוב לא מהני בזה ברובא דתליא במעשה ולכן יש כאן ב' חזקות חזקת כשרות דמעיקרא וחזקת שלא נעשה מעשה ולכן בתרתי חזקות ודאי דמותר ואינו דומה לאם שחט בסכין ספק אם נגע בושט ולא אמרינן חזקה זו התם שאני דהוי ספק בשחיטה ועיין בש"ך בסי' ג'ו' שהביא בשם הרשב"א שכתב דספק בשחיטה אסור אף בלא שכיח עיי"ש וא"כ כיון דבשחיטה חיישינן אף למיעוטא ולא מהני רוב ה"ה נמי דלא מהני חזקה זו דלא נעשה מעשה דלא עדיף מרובא ולכן חיישינן אף למעשה ועוד דהתם כיון דאף משהו בושט מטריף ובמשהו לא נחשב מעשה כ"כ ובזה לא אליים החזקה דלא נעשה מעשה אבל בצי"ה דבעינן פסיקת רוב הגידין זה הוי מעשה אלימתא בזה אליים החזקה דלא נעשה מעשה דומה לחילוק זה הוא לאין אדם אוסר דשא"ש ועיי מעשה רבא אוסר ובמעשה זוטא אין אוסר א"כ חוינן דמעשה זוטא לא נחשב מעשה רק מעשה רבא א"כ י"ל גם בזה הוי כן דחזקה דלא נעשה מעשה הוי רק במעשה רבא לא במעשה זוטא ולכן בנ"ד יש להחיר מטעמים הנ"ל : ומד' שהק' על הפמ"ג ולב"ש שכתבו כ"פ דהיכי דלא נודע לנו רק אחר שנעשה דרבנן אמרינן סדרי לקולא והקשה לפמ"ש הש"ך בסי' ג'ו' דלכך כל ספק טרפות לחומרא מכא דשכיח טפי לאיסור וא"כ מה מהני בזה סדרי' הנה לפי דבריו יפה השיב דכוונתם הוי מכא דצירוף חזקת היתר להמיעוט ונעשה פלגא ופלגא ולכן בדאורייתא מחמירין ובדרבנן מקילין אך באמת שנה בזה יראני

בחזקת היתר ואין לדמות זה דאם נמצא טרפא דהחלב מותר מקודם ג"י לא מבעיא דגם זה אינו מוסכם ויש דעות דגם שם החלב טרפה ולא מוקמינן בחזקת היתר מיהו מזה לא ה"י תמוה כ"כ דיר"ד דש"ה דכעת הוי ודאי טרפה מיהו יותר תמוהין דבריו דהרי הוי ס"ס לאיסורא שמא נקבו אחד מן הדקין ואת"ל לא ניקב שמא נקרע הכרס החיצונה והוי ס"ס לאיסורא וס"ס עדיף מחזקה. ומי"ש ר"מ ראי' מג"ש אין ראי' דהרי קי"ל דשם אונס חד לא הוי ס"ס וא"כ בשלמא בנדון הג"ש כיון דהוי ב' ענינים שונים דשמוטת הירך הוי מעשה בפ"ע ועיכול גיב' הוי מעשה בפ"ע וזה בלא זה לא מטריף לרוב המוסקים לכן שפיר הוי ס"ס ואינו דומה לשם אונס חד הוא דהתם חד מעשה הוא דאנו מסופקין על ביאה זו אם נעשה באונס או ברצון אבל התם תרי מעשה הוי והוי ס"ס אבל בגי' הוי רק ספק שמא נפסקו רוב הגידין או לא וא"כ הוי רק חד שמא ואינו ס"ס ועוד התם מהיכי תיתי נחוש שמא איעכול גיב' הרי אין אנו רואים ריעותא בגיב' רק אנו רואין שצולעה וזה אינו עדות על עיכול גיב' רק על שמוטת הירך ושמוטת הירך מביא לידי חשש עיכול גיב' וא"כ כיון דשמוטת הירך נמי אינו ודאי רק ספק לכך תחלה צריכין אנו לדון על גוף החשש המביא לנו לחוש לגיב' והיינו אם נשמט הירך או לא ואח"כ אנו אומרים אף אם נשמט הירך צדיין אולי לא איעכול גיב' לכך אין זה דומה לשם אונס חד הוא אבל כאן הרי רגלה נפוח ותחור ידעין ואין לנו לספק רק על הצ"ה אם נחתכו ואין אחד גורם לחברו להתחיל בו תחלה ולכן תיכף י"ל אולי נפסקו רוב הגידין והוי שם אונס חד מיהו נראה לצדד להקל מטעם אחר כיון דבאמת רוב בהמות כשרות רק דהתב"ש בסי' כ"ט כתב דלכך לא אזלינן בתר רובא באתייליד ריעותא מכא דחוינן דיצאה מן הרוב כיון דאתייליד ריעותא והמוריד בסי' ג' כתב מכת דהתחיל בה מעשה המטריף עיי"ש והנה תינה בשאר ספק טרפה כגון מים בראש דהוי עכ"פ התחלה באותו דבר שנטרף בו אבל בזה הרי בצי"ה ליכא ריעותא לפנינו רק ברגל אי"כ ברגל אין בו שום טרפות כיון דהעצם שלם א"כ לא התחיל בה מעשה המטריף ולפי"ד התב"ש נמי דוקא באם נעשה ממילא כגון שנפלה וכדומה אז שייך לומר דיצאה מן

חיישנין נא היכן כתב כן הש"ך ואדרבא הש"ך בסי' נ"ר כתב להיפוך דבכל הספק טרפות הצדדין שוין ואוליגין לתמרא כיון דגולד ריעותא מחיים ובהפ"מ מתיר רק באיזה מקומות דמקילין בספק כתב שם הש"ך מכה דהיתיר שכית טפי ודבריו לא נמצא כלל בש"ך :

סי' כט"ו. הנה אם הוי המקום רחב ואעפ"כ ראינו שתפס הדורס לאחד

אך במקום שאינו עושה טרפה כגון ברגליו אם לחוש אולי כבר דרסו במק"א נראה דודאי אחזקי ריעותא לא מחזקינן וכיון דהמקום מצ"ע הוי רחב ולא חיישנין לספק טרפה בזה ואין לנו רק מה שראינו בעינינו והרי במקום הזה אין חשש דרוסה ולא מחזקינן ריעותא במקום למקום ואינו דומה למ"ש בס"י נ"ו סעיף ח' דחיישנין שדרס וחזר ודרס היינו דשם לא הוי מקום רחב וספק דרוסה נמי אסור לכך חיישנין לזה אבל במקום רחב דסד"ר מותר אין לחוש לזה ולא מבעיא לדעת הט"ז ס"ק כ"ג שמחמיר אפי' בצפורן תחובה בגבו במקום רחב דפשיטא מכ"ש בזה דמותר אף גם להבי' דאוסר שם היינו דשם חזינן ריעותא במקום זה דצפורן תחובה בגבו ואיכא ריעותא בזה גופו משא"כ כאן להחזיק ריעותא ממקום למקום ודאי לא חיישנין וקצת ראי' מפי' הט"ז בס"ק כ"א דלכך אסור בצפורן ולא אמרינן דאין דרוסה רק כששומט היד מכה כיון דשטט הבשר מטיל ארס ולמ"ל הך טעמא הרי בע"כ הך דינא דצפורן היינו שלא בפנינו וא"כ בלא"ה נחוש שמא דרס וחזר ודרס כמ"ש לעיל סעיף ח' ובע"כ דהוצרך להך טעמא לדעת הבי' דאוסר אף במקום רחב ובזה לא הוי חיישנין לדרס וחזר ודרס לכך הוצרך לטעם הזה ומוכח דבלאו הכי לא הוי חיישנין במקום רחב ואף אם הוי חיישנין שם היינו באותו מקום דגולד ריעותא אבל ממקום למקום ודאי לא מחזקינן ריעותא והוי נ"ל להיתיר בזה מיהו בזה יש לחלק אם רק דרסו במקום דאינו עושה טרפה אבל לא החזיקו בפיו בזה דינו כנ"ל ויש לו דין מקום רחב אבל אם הדורס תפסו אף דהוי במקום שאינו עושה טרפה מ"מ כיון דכבר תפסו שוב יצא מכלל מקום רחב ובלא"ה אסור כדין ספקא דרבנן וז"ב ונכון לפענ"ד מיהו מ"ש בדעת הט"ז ולכך נתן הך טעמא לדעת הבי' ו"א דהרי הבי' אוסר לכל הבהמות שבדירי ובע"כ דס"ל אף דהוי מקום רחב

חיישנין לכל השוורים לכמה דרוסות מיהו אכתי איש דהבי' לא אסר מקום רחב רק בזה שהצפורן בגבו ומה דאסר לכל השוורים הוי שלא במקום רחב דוקא וא"ש דברנו :

סי' קי"ז. ע"ד שאלתו בנדון הדרוסה. הנה לכאורה יפה אמר המורה דיש לדמות זה למ"ש הכר"ם להיתיר בתחולים בהכאה בלי רדיפה ומה שהקשו עליו מאן לימא שלא ה"י רדיפה דלמא ה"י רדיפה זה לא קשה חדא דהרי דעת הרשב"א דאפי' מארי' אם לא ידעינן אם ה"י הוא שותק והם מקרקרין מותר ולא חיישנין לדרוסה ומכ"ש בתחול דאין לחוש לזה מספק כל דלא ראינו רדיפה ואף גם לדעת הר"ן דאוסר בספק אם ה"י הוא שותק והן מקרקרין היינו רק בדורס שדרכו לדרוס אבל בתחול כיון דהם בני תרבות מה"ס גופי דמותר בהנאה בלי רדיפה מה"ס גופו אין לחוש לרדיפה כיון שהם בני תרבות וז"ב ואמת :

אך מטעם אחר טעה המורה דדוק בהכאה בלי רדיפה מתיר הכר"ם דבזה לא יצא מכלל החזקה דהם בני תרבות דיי"ל דרך שחוק ה"י הכאה דדרסם גם דרך שחוק לעשות כן אבל כאן דהיתה תופסת ראש העוף בפי' א"כ זה אין דרך בני תרבות לעשות כן א"כ חזקה איתרע וחזינן דאינה בחזקה זו לכך דינה כשאר דורס. ומה שרצה ר"מ לעשות היתר מכה חזקה אינו נראה כיון דקיי"ל חוששין לספק דרוסה ולא סמכינן אחזקה. ומה דהביא ר"מ ראי' ממה שהקשה למה בדרס אחד מהם לא אמרינן דזה הוי הראשון כמו בקטע ראש אחד מהם. הנה זה ל"מ דבדרס אחד מהם איך נסמוך להקל מספק דל"ל הך הנדרס מכאן בלעדו נמי אסורין כולן כיון דקיי"ל חוששין לספק דרוסה ואינו דומה לקטע ראש אחד מהם חדא דיי"ל כיון דקטע זה והי' עומד במקום שיכול לעשות כרצונו א"כ אם איתא דדרס אחרים תחלה ה"י קוטע ראשם תחלה ומדלא קטע ראשם ולזה קטע מוכח דזה הראשון ועוד דבקטע יש כאן חזקה דהשתא כיון דע"פ השתא דקטע נח ריגוני' א"כ אמרינן כמו דהשתא נח ריגוני' כן ה"י מעיקרא ולא דרס רק זה והוי כאן חזקה דמעיקרא של הבהמות דהם בחזקת כשרות וחזקה דהשתא דחזינן דנח ריגוני' ואמרינן דמעיקרא

ס'קייט, שאַ שפּען בכּוּר מאַח ווערען
זונ שווערע וכל יום רועים
אונטער עכרעם בשדח ובלילה מכנסים אונטער
רחב ופּאָ באַ אַלוי שווערע וסיפּר לו בזה"ל באַת
היום לשדח וראיתי שנעדרו שני שווערע משם
ושאלתי להרועה והשיב תיכף כשבאתי לדיר עם
השווערע מת אחד מהם שהי' כבר חלה ואח"כ
באמצע הלילה כשהייתי ישן שמעתי קול צווחה בין
השווערע ושמעתי וראיתי שהי' כאן ארי האב
וכששמעתי קולי ברחו ולא ידעתי מה הויקו שם
אך כשהדלקתי את הנר ראיתי ששור השני מונח מת
ואם אין אתה מאמין לי תא ואחרי כך שמונח נהרג
בחצר עכ"ד הנכרי מה דינם : תשובה, לאוסרם לומר
השווערע מותרין דאין הנכרי נאמן לאוסרם לומר
שהי' שם דורסע אפילו הוא מסלפית כמ"ש כיצא
בוה בהל' שחיטה ס' ט"ז ובפרט דכאן לא היי
מסלפית שהי' ע"י שאלה ואף דשם מבואר דאי
מהימן לי' אסור נראה דדוקא התם אין טעם לומר
שאומר כן מכח איהו חשש שלו משא"כ ברועה
י"ל שהוא חושש שיאסרו הבעלים דעשה איהו
פשיעה בשווערע לכך הוא אומר כן ועוד התם
היי אסור וטעם וכן ה"ל דשיל"ם דאפשר להמתין
עד למחר משא"כ בוה אף אם דרסו קצת מ"ס
רובן לא דרסו רק מיעוט ואיך נתבטלו הגדרסין
ברוב ואינו רק אסור דרבנן דבעיה לא בסלי
ואיך בוה י"ל דרבנן אף במהימן לי' מותרין ועוד
כיון דכאן ראה הנכרי שהשור מת ואיך י"ל שהמיתו
אותו מיד ונח כעסו ונהי דע"ז לבד לא סמכינן
עכ"פ לפ"ז י"ל אף דמהימן לי' אין הנכרי נאמן
בוה כיון דגם לדבריו אין אסור ברור ובפרט דכאן
ניכר שמשקר שאומר שהי' שם ארי וזה ודאי שקר
דהארי לא היי בורח מכח צעקת השווערע או ממה
שהעכרע עמד וגם י"ל דמה דמהימן לי' אסור
אינו בתורת ודאי דודאי רוב עכרע משקרים דאשר
פיהם דיבר שוא ואינו אסור רק מדרבנן ולחומר
דלמא הוא אמת ואיך כאן הוי מ"ס שמת משקר
ואת"ל שואמר אמת דלמא המיתו מיד ונת רוגזי,
והנה אם היי אפשר בידם להשהותם יב"ח ודאי
היי יותר נראה להקל כמ"ש הפמ"ג ס' ג"ז ס"ק
כ"ח בשי"ד והיי נראה דבכה"ג יש להקל להשהותם
יב"ח מיהו אף אם לא היי אפשר להשהותם יב"ח
מותרין ובפרט שאומר הנכרי שהי' שם ארי ובוה
ניכר שקריות דהארי לא היי בורח וגם במדינות
הללו

דמעיקרא נמי נה רוגזי כאן חת ח"י הראשון
לבפרט דאמרינן מ"מ אם אולינן בתר חזקה
דמעיקרא שהי' דורס ורגזן ואיך יש להיפוך
חזקה דמעיקרא דבהמות דהיי כשרות ואם לא
אולינן בתר חזקה דמעיקרא איך יש כאן חזקה
דהשתא נה רוגזי ואמרינן דגם מעיקרא תיכף
נה רוגזי משא"כ בדרס אחד לא שייך כל זה :
ור"ן אמת דבהיותו בוה קשה לי טובא מ"ל
להפוסקים ראשונים ואחרונים להתיר בקטע
ראש אחד מהם אף כהוא שותק והם מקרקרים
ומג"ל כן הרי זה לשון. הש"ס בחולין דף נ"ג
על שחק ואיתוב ביניהם אימא שלמא שוי קטע
רישא אחד מהש"ס רק אדלעיל באם שניהם שותקין
דאז אין תוששין לספק דרוסה רק אם היי חזינן
דדרס אחד איך זה גרע דהרי חזינן דדרס ולא
גרע כהוא שותק והם מקרקרים ולכן בוה אמרינן
תינה דרס אבל קטע כיון דיש סברא דנה
רוגזי ומהני זה דהיי כאלו לא היי כאן מעשה
זו ושוב כיון דהוא והם שותקין לא חיישינן
לסד"ר רק דהיי ס"ד דזה גרע לכך קמ"ל דזה
לא גרע כיון דיש סברא דנת רוגזי והיי כלל
קטע ולא דרס ואין חוששין לסד"ר כיון דהוא
והם שותקין אבל באם הוא שותק והם מקרקרין
דאפי' אם לא ראינו שום ריעותא חוששין לסד"ר
י"ל דאף בקטע לא מהני להקל ומג"ל להקל
באיסורין והדבר צע"ג :

ור"ג, דיינא ג"ל דטב הורה המורה להיתר
ולא מטעמי' ותמה אני איך לא הרגשתם
בוה דלא מבטיא אם תפסה החתול ראש העוף
בחוף ללוב פשיטא דמותר דהרי הוי ספק על
ספק לא על דלמא חתול תחבה והוציאה את
ראשה חוף ללוב ומשם תפסה החתול את ראשה
וכן מוכח מתשובת הבי"ח הובא בפמ"ג בקיצור
דזה הוי ספק על ספק לא על רק אף גם אם
תחבה החתול את פי' לתוך הכלוב ושם תפסה
ראש העוף מ"ס מה בכך הרי אין דריסה אלא
ביד ולא בפ"י איך נהי דהכניסה ראשה מ"מ
לא נודע אם הכניסה החתול את ידה או לא
איך הוי ממש ספק על ספק לא על דאולי לא
הכניסה כלל ידה לתוך הכלוב לכך מותרין
שאר העופות בבירור בלי שום ספק ואין פנאי
להאריך יותר :